

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2021/22:SfU25

Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem ska höjas med ett år 2023 och knytas till riktåldern för pension fr.o.m. 2026. Utskottet föreslår vidare att riksdagen godtar det utskottet anför om regeringens förslag till ändring i 102 kap. 22 a § socialförsäkringsbalken med ikraftträdande den 1 december 2022 respektive den 1 december 2025.

I propositionen föreslås också att vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet på motsvarande sätt ska höjas med ett år 2023 och fr.o.m. 2026 motsvara riktåldern för pension.

Förslagen bygger på Pensionsgruppens överenskommelse från den 14 december 2017.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. I två motioner yrkas avslag på propositionen.

I betänkandet finns tre reservationer (SD, V).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system.

Fem yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	7
Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system.....	7
Reservationer.....	23
1. Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system, punkt 1 (SD).....	23
2. Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system, punkt 1 (V).....	24
3. Undantagsbestämmelse för rätt till garantipension, punkt 2 (SD, V) ...	26
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	27
Propositionen.....	27
Följdmotionerna.....	28
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	29

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system

Riksdagen

a) godtar det som utskottet anför om regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 102 kap. 22 a §,

2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 102 kap. 22 a §,

b) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan,

2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan,

3. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

4. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

5. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

6. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

7. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,

8. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,

9. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),

10. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),

11. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),

12. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),

13. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,

14. lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken,

15. lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken,

16. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,

17. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,

18. lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,

19. lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:181 punkterna 1.1, 2.1 och 3–19 samt avslår motionerna

2021/22:4506 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
2021/22:4543 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

2. Undantagsbestämmelse för rätt till garantipension

Riksdagen avslår motion

2021/22:4506 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 3 (SD, V)

Stockholm den 19 maj 2022

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Rikard Larsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Ludvig Aspling (SD), Teresa Carvalho (S), Ida Gabrielsson (V), Katarina Brännström (M), Julia Kronlid (SD), Emilia Töyrä (S), Hans Eklind (KD), Bengt Eliasson (L), Rasmus Ling (MP), Arin Karapet (M), Mattias Vepsä (S), Ann-Sofie Alm (M), Jennie Åfeldt (SD), Jonny Cato (C) och Alexandra Anstrell (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Sedan de partier som ingår Pensionsgruppen träffat en överenskommelse i syfte att säkra långsiktigt höjda och trygga pensioner (S2017/07369) har promemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2) tagits fram inom Socialdepartementet. Förslagen i promemorian föreslås genomföras stegvis 2020, 2023 och 2026.

Förslagen för 2020 har genomförts genom propositionen En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv (prop. 2018/19:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10). Genom propositionen infördes begreppet riktålder som åldersbegrepp i socialförsäkringsbalken och åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas höjdes från 61 till 62 år.

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet tagits fram. Vidare har promemorian Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (S2021/02250) tagits fram av Socialdepartementet och Finansdepartementet.

I Garantipensionsutredningens slutbetänkande Grundpension – några anslutande frågor (SOU 2020:32) behandlas bl.a. frågor om försäkringstid och i promemorian Inkomstpensionstillägg (Ds 2020:7) lämnas förslag på följändringar med anledning av förslagen i departementspromemorian om höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem.

Vissa av förslagen, t.ex. förslagen till ändringar i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor, inkomstkattelagen (1999:1229) och socialavgiftslagen (2000:980) är enligt regeringen av en sådan karaktär att ett yttrande från Lagrådet normalt ska inhämtas. Ändringarna är dock författningstekniskt och även i övrigt av sådan art att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

Utskottet behandlar i detta betänkande proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system och två följdmotioner.

Bland lagförslagen i denna proposition finns förslag till ändring i 102 kap. 22 a § socialförsäkringsbalken med ikraftträdande den 1 december 2022 (lagförslag 1) respektive ikraftträdande den 1 december 2025 (lagförslag 2). Regeringen har i proposition 2021/22:180 Höjt bostadstillägg till pensionärer och höjt minimibelopp vid fastställande av avgifter enligt socialtjänstlagen lämnat förslag om ändring i samma paragraf med ikraftträdande den 1 juli 2022. Även sistnämnda proposition bereds av socialförsäkringsutskottet. För att uppnå en lagteknisk samordning av förslagen har förslagen om ändring i

102 kap. 22 a § i denna proposition sammanförts med förslaget om ändring i samma paragraf i proposition 2021/22:180 när det gäller beredningen av riksdagens beslut om att anta de nyssnämnda förslagen. Utskottet gör inom ramen för detta betänkande den sakliga behandlingen av förslagen i proposition 2021/22:181 om ändring i 102 kap. 22 a § socialförsäkringsbalken.

En förteckning över regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i följdmotionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken med förslag till ikraftträdande den 1 december 2022 respektive den 1 december 2025. Förslagen innebär att de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem höjs med ett år 2023 och knyts till riktåldern för pension fr.o.m. 2026.

Riksdagen antar vidare regeringens förslag till ändringar i ett antal lagar för att bl.a. anpassa åldersgränserna i övriga trygghetssystem och i skatte- och socialavgiftssystemet.

Riksdagen avslår fem motionsyrkanden om bl.a. avslag på propositionen, incitament för att underlätta för ett förlängt arbetsliv och fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V) och 3 (SD, V).

Propositionen

Bakgrund

Medellivslängden i Sverige ökar för både kvinnor och män. I dag lever kvinnor och män i genomsnitt till 84 respektive 81 års ålder, vilket innebär att medellivslängden har ökat med två år för kvinnor och fyra år för män sedan millennieskiftet. Statistiska centralbyrån (SCB) uppskattar att kvinnor i genomsnitt kommer att leva till 90 års ålder och män till nära 88 års ålder 2070.

Det finns ingen fast pensionsålder inom det allmänna pensionssystemet, utan uttagsåldern är flexibel. Det finns en lägsta ålder för uttag av inkomstgrundad pension, som sedan den 1 januari 2020 är 62 år, men ingen ålder när pensionen senast måste börja tas ut. Trots det är 65 år alltså den genomsnittliga åldern för uttag av ålderspension.

En naturlig följd av att medellivslängden ökar är att tiden som ålderspensionär blir allt längre. Den inkomstgrundade allmänna pensionens nivå bestäms av individens intjänade pensionsrätter och hur länge han eller hon förväntas leva. Ökar den förväntade tiden som pensionär ger detta en lägre månatlig pensionsutbetalning än vid oförändrad livslängd.

Regeringen har vidtagit åtgärder för att underlätta för omställning och utökade möjligheter till ett hållbart arbetsliv. Regeringen överlämnade i mars

2022 proposition Flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden med förslag om ett nytt omställningsstudiestöd. Det ska vara ett komplement till det reguljära studiestödet och införs i syfte att stärka arbetstagens ställning på arbetsmarknaden. Den nya lagen om omställningsstudiestöd föreslås träda i kraft den 30 juni 2022.

Vidare har regeringen i budgetpropositionen för 2022 aviserat införandet av en s.k. trygghetspension. Förslaget innebär att kraven för att beviljas sjukersättning sänks under de sista fem åren före riktåldern för pension. Syftet är att personer som är utslitna inte ska tvingas ta ut sin ålderspension helt eller delvis i förtid av hälsoskäl och därmed få lägre pensionsutbetalningar resten av livet.

Pensionsgruppen, som har till uppgift att bl.a. vårda pensionsreformen och dess grundläggande principer, enades den 14 december 2017 om ett antal åtgärder i syfte att säkra långsiktigt höjda, hållbara och trygga pensioner. För att upprätthålla pensionsnivåerna anser Pensionsgruppen att arbetslivet behöver förlängas i takt med den ökade livslängden. Enligt Pensionsgruppen är ett längre arbetsliv av betydelse för välfärden och därmed för hela samhället. I överenskommelsen ingår att samtliga pensionsåldersrelaterade åldersgränser, liksom vissa åldersgränser i kringliggande trygghetssystem, ska kopplas till riktåldern. Syftet med riktåldern är att pensionsåldrarna automatiskt ska anpassas när medellivslängden förändras så att välfärden och en rimlig pensionsnivå kan upprätthållas.

För att ersätta dagens starka 65-årsnorm med en pensionsålder som tar hänsyn till den ökande medellivslängden i Sverige infördes därför begreppet riktålder. Avsikten är att riktåldern på sikt ska styra de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem och samtidigt fungera som ett riktmärke för de försäkrades individuella pensionsbeslut. För att individer ska kunna planera sitt arbets- och pensionsliv beräknas och fastställs riktåldern sex år innan den börjar gälla. Första gången riktåldern kommer att användas är 2026. Bestämmelser om riktålder för pension finns i 2 kap. 10 a–d §§ socialförsäkringsbalken (förkortad SFB). En riktålder för pension ska beräknas för varje år och gäller för det sjätte året efter beräkningsåret. Regeringen har gett Pensionsmyndigheten i uppdrag (S2021/03353) att varje år beräkna riktåldern för pension.

Riktåldern fastställdes 2020 för 2026 respektive 2027 i förordning (2019:780) om riktålder för pension för år 2026 och i förordningen (2021:394) om riktålder för pension för år 2027. I båda förordningarna fastställs en riktålder om 67 år.

Genom propositionen En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv (prop. 2018/19:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10) höjdes åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas från 61 till 62 år och åldersgränsen för när kommuner får tillhandahålla servicetjänster utan föregående behovsprövning från 67 till 68 år. Vidare beslutades om justeringar av åldern för rätt att kvarstå i anställning, där den

s.k. LAS-åldern höjdes från 67 till 68 år 2020 och höjs från 68 till 69 år 2023 (prop. 2018/19:91, bet. 2018/19:AU12, rskr. 2018/19:276).

Även åldersgränserna för rätt till studiemedel och studiestartsstöd har höjts. Lagändringarna gäller för studiemedel och studiestartsstöd som lämnas sedan den 1 januari 2022 (prop. 2020/21:122, bet. 2020/21:UbU17, rskr. 2020/21:308).

Åldersgränserna för inkomstgrundad ålderspension och inkomstpensionstillägg

Åldersgräns för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas

För att pensionsnivåerna ska kunna upprätthållas när medellivslängden ökar behöver arbetslivet förlängas. Ett förlängt arbetsliv behövs också för att säkerställa finansieringen av välfärden. Regeringen delar Pensionsgruppens syn i denna fråga. Inkomstpensionssystemets konstruktion innebär att den enskilde själv betalar merkostnaden för en tidig pensionering och tillgodogörs vinsten av ett uppskjutet pensionsuttag genom att pensionen blir lägre respektive högre.

Det viktigaste argumentet för att ha en nedre åldersgräns är att ett beslut om att lämna arbetslivet alltför tidigt kan leda till betydande begränsningar i personens ekonomiska trygghet senare under tiden som pensionär. Med en fortsatt ökad medellivslängd riskerar de som går tidigt i pension att efter några år upptäcka att deras pensionsnivå är låg i förhållande till andra pensionärsers inkomst, till de förvärsaktivs inkomst och i relation till vad som behövs för att ge en godtagbar ekonomisk standard.

Ett annat viktigt argument för en höjd nedre åldersgräns är att om många lämnar arbetslivet tidigt minskar avgifts- och skatteinkomsterna till den offentliga sektorn. Även de demografiska utmaningarna för samhället i stort kan då förväntas öka. Kvinnor och män behöver därför arbeta längre för att bidra till en uthållig finansiering av välfärden.

Regeringen föreslår att den lägsta åldern för uttag av inkomstgrundad ålderspension ska höjas från 62 till 63 år 2023 och fr.o.m. 2026 knyts till riktåldern för pension.

Arvsvinsterna inom inkomstpensionssystemet

Arvsvinster tilldelas de försäkrade genom att pensionsbehållningen vid varje årsskifte multipliceras med en födelseårsspecifik arvsvinstfaktor. Tilldelningen sker enligt två olika metoder beroende på den försäkrades ålder. Arvsvinster efter personer som har avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år fördelas året därpå till de kvarlevande med samma födelseår som de avlidna. Dessa arvsvinster benämns faktiskt uppkomna arvsvinster. För den som är 61 år eller äldre baseras arvsvinstfaktorerna i stället på den officiella livslängdsstatistiken för befolkningen, s.k. demografiskt beräknade arvsvinster. Det innebär att det för ett enda år, det år den försäkrade fyller 61 år, tilldelas dubbla arvsvinster.

För att åldersgränserna för arvsvinsttilldelning även fortsatt ska ligga ett år före den lägsta uttagsåldern, som föreslås höjas från 62 till 63 år, föreslår regeringen att de nu aktuella åldersgränserna för arvsvinsttilldelning ska höjas från 61 till 62 år, och när riktåldern träder i kraft, ska åldersgränsen följa riktåldern.

Omräkning av inkomstpension vid tidigt uttag

Inkomstpensionen beräknas genom att individens pensionsbehållning divideras med delningstalet. Delningstalet ska återspegla den genomsnittliga återstående livslängden vid den ålder som pensionen börjar lyftas enligt aktuell befolkningsstatistik.

Vid pensionsuttag före det år den sökande fyller 65 år bestäms pensionsbeloppet utifrån ett preliminärt delningstal. Det år pensionären uppnår 65 år räknas pensionen om med ett fastställt delningstal.

Regeringen föreslår att 65-årsgränsen för när ett fastställt delningstal ska tillämpas ska höjas till 66 år 2023 och från 2026 utgöras av den fastställda riktåldern för pension.

Inkomstindex och medel-PGI

Varje år räknas de försäkrades intjänade pensionsbehållning om med förändringen av inkomstindex. Inkomstindex återspeglar utvecklingen av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten (PGI) för personer med PGI i åldrarna 16–64 år och inkluderar även inkomstgrundad sjuk- och aktivitetsersättning och inkomst över intjänandetaket.

Avsikten med inkomstindex är att det ska spegla förändringen av genomsnittlig inkomst från ett år till ett annat för personer i förvärsaktiv ålder. Det är därför viktigt att de åldersgränser som berörs av pensionsåldershöjningarna i så stor utsträckning som möjligt också anpassas till dessa höjningar. Regeringen föreslår att den nuvarande 64-årsgränsen för inkomstindex ska höjas till 65 år 2023 och fr.o.m. 2026 knyts till riktåldern på så sätt att inkomstindex ska visa förändringen av de pensionsgrundande inkomsterna för dem som under året har fyllt minst 16 år men ännu inte har uppnått riktåldern för pension.

Pensionsgrundande belopp för barnår och pliktjänstgöring

Under småbarnsåren avstår föräldrar ofta helt eller delvis från förvärsarbete. För att inkomstbortfallet inte ska påverka pensionsutfallet alltför mycket kan en förälder under vissa förutsättningar tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp (PGB) för barnår. Detta sker enligt tre olika beräkningsmetoder (se 60 kap. 43, 51 och 53 §§ SFB), där den metod som ger det mest förmånliga resultatet för den enskilde bestämmer beloppets storlek. PGB för barnår kan tillgodoräknas den förälder som har fyllt högst 64 år under intjänandeåret. När det gäller överlåtelse finns det en möjlighet att vid dödsfall överlåta PGB för barnår till någon annan försäkrad. Beloppet kan överlåtas om mottagaren har fyllt högst 64 år under intjänandeåret. Regeringen föreslår att de nuvarande 64-årsgränserna för att tillgodoräknas PGB för barnår respektive sådan PGB

som kan överlåtas ska höjas till 65 år 2023 och knytas till riktåldern för pension 2026.

Pensionsgrundande belopp för pliktjänstgöring och barnår kan enligt beräkningsmetod 2 beräknas med hjälp av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för åldrarna 16–64 år. Regeringen föreslår att den övre åldersgränsen för den genomsnittsinkomst som används för att beräkna PGB för pliktjänst och barnår enligt beräkningsmetod 2 ska höjas från 64 till 65 år 2023 och fr.o.m. 2026 knytas till riktåldern för pension.

Uppkommen pensionsbehållning i form av pensionsgrundande belopp registreras som latent belopp i de fall förvärvsvillkoret ännu inte är uppfyllt. Villkoret för att de latent beloppen slutligt ska överföras till individens pensionsbehållning är att den försäkrade senast det år han eller hon fyller 70 år har fått fastställda pensionsgrundande inkomster som vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbelopp som gällde för intjänandeåret. Om inte förvärvsvillkoret är uppfyllt vid 70 års ålder, avregistreras den latent pensionsbehållningen. När arbetslivet på detta sätt förlängs bör det också vara möjligt att uppfylla förvärvsvillkoret för pensionsgrundande belopp vid högre ålder. Regeringen föreslår därför att den nuvarande 70-årsgränsen höjs till 71 år 2023 och fr.o.m. 2026 knyts till riktåldern.

Anpassningar av åldersgränsen för inkomstpensionstillägg

Inkomstpensionstillägget är en ny förmån som på kort sikt höjer pensionerna. Det är tänkt att vara ett tillägg till den inkomstgrundade allmänna ålderspensionen och lämnas i dag från 65 år. För att anpassa inkomstpensionstillägget till de åldersgränser som gäller för övriga förmåner föreslår regeringen att åldersgränserna för inkomstpensionstillägget och dess beräkning höjs till 66 år 2023 och utgörs av den fastställda riktåldern för pension fr.o.m. 2026.

Inkomstpensionstillägget får lämnas utan ansökan fr.o.m. den månad den försäkrade fyller 65 år om han eller hon fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden. Regeringen föreslår att denna åldersgräns höjs till 66 år 2023 och fr.o.m. 2026 utgörs av den fastställda riktåldern för pension.

Åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd m.m.

Åldersgränserna för garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Pensionssystemets grundskydd består av garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Dessa förmåner kan betalas ut tidigast fr.o.m. den månad då en försäkrad fyller 65 år. För att riktåldern som begrepp ska få genomslag i samhället och kunna ersätta den nuvarande normåldern 65 år är det nödvändigt att åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd anpassas till den medellivslängdsökning som skett sedan pensionsreformen genomfördes.

Vissa grupper har haft en mindre gynnsam livslängdsutveckling än genomsnittet i Sverige. En av huvudprinciperna bakom pensionssystemet är att hela försäkringskollektivet ska behandlas likformigt trots att vissa grupper lever längre eller kortare. Ett allmänt socialförsäkringssystem bygger på att alla är försäkrade och delar på risken. Ett exempel är att det inte är någon skillnad mellan mäns och kvinnors delningstal trots att kvinnor, i medeltal, alltid har haft en högre medellivslängd än män.

Emellertid har regeringen i budgetpropositionen för 2022 aviserat införandet av en s.k. trygghetspension. Förslaget innebär att kraven för att beviljas sjukersättning sänks under de sista fem åren före riktåldern. Syftet är att personer som är utslitna inte av hälsoskäl ska tvingas ta ut sin ålderspension i förtid och därmed få lägre pensionsutbetalningar resten av livet.

Regeringen föreslår att åldern när garantipension, bostadstillägg till pensionärer och äldreförsörjningsstöd tidigast kan lämnas ska höjas till 66 år 2023 och knyts till riktåldern fr.o.m. 2026. På samma sätt ska motsvarande åldersgränser som ingår i beräkningsunderlaget för bostadstillägg höjas till 66 år 2023 och knyts till riktåldern 2026.

Tidigt eller uppskjutet uttag av pension

Garantipension betalas normalt ut från 65 års ålder. Enligt gällande regler ska underlaget för beräkningen av garantipension vara den inkomstpension som skulle ha betalats ut den månad den pensionsberättigade fyller 65 år. Bestämmelsen gäller oberoende av om inkomstpensionen har tagits ut före eller efter denna tidpunkt. Syftet är att garantipensionen inte ska kompensera för den lägre inkomstpensionen som ett tidigt uttag innebär och för att den försäkrade inte ska missgynnas vid ett sent uttag.

Regeringen anser att det är rimligt att detta förhållande gäller även vid höjningen av åldern för uttag av garantipension och föreslår därför att åldersgränsen vid bestämmande av beräkningsunderlaget för garantipension ska höjas från 65 till 66 år 2023 och för den som är född 1960 eller senare fr.o.m. 2026 ska utgöras av riktåldern för pension. Detta innebär för den som är född 1960 och som kommer att fylla 66 år under 2026 att beräkningsunderlaget ska bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den månad då han eller hon uppnår 67 år.

Försäkringstid för rätt till garantipension

Den huvudsakliga tanken bakom garantipensionssystemet är att tillförsäkra äldre personer ett grundskydd under förutsättning att de under förvärsaktiv ålder har haft en rimlig anknytning till Sverige. För rätt till oavkortad garantipension krävs 40 års försäkringstid i Sverige.

Den övre åldersgränsen för tillgodoräknande av försäkringstid är i dag 64 år och den nedre är 16 år. När gränsen för uttag av garantipension höjs medför det att även den övre gränsen för tillgodoräknande av försäkringstid bör höjas. Om den övre gränsen inte samtidigt höjs, medför det att försäkringstid efter 64 års ålder inte kan tillgodoräknas. En sådan bristande överensstämmelse mellan

tillgodoräkandet av försäkringstid för garantipension och uttagsåldern för garantipension samt åldersgränsen i beräkningsunderlaget för garantipension är inte önskvärd. Regeringen föreslår därför att den övre gränsen för tillgodoräkande av försäkringstid höjs från 64 till 65 år 2023 och knyts till riktåldern från 2026 på så sätt att tillgodoräkande av försäkringstid kan ske fram till året före det år då den pensionssökande uppnår riktåldern för pension. Regeringen bedömer att den undre gränsen även fortsättningsvis bör vara 16 år.

Regeringen föreslår vidare att åldersgränserna för beräkning av förmånstid under tid för bosättning i tidigare hemland samt för den som hade rätt till sjukersättning i form av garantiersättning omedelbart före den månad han eller hon fyllde 65 år höjs med ett år 2023 och knyts till riktåldern 2026.

Anpassning av åldersgränser i angränsande socialförsäkringssystem

Sjukpenning m.m.

Enligt regeringen förutsätter ett längre arbetsliv att äldre som är kvar i arbetskraften under förvärvsaktiv ålder ska omfattas av ett rimligt försäkringsskydd, och det är av stor vikt att även åldersgränserna i kringliggande socialförsäkringssystem höjs och knyts till riktåldern.

Sjukpenning kan lämnas till en försäkrad vars arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. När den försäkrade har fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 65 år får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas. Regeringen föreslår att regeln ändras 2023 så att ett sådant beslut får fattas när sjukpenning lämnats i 180 dagar efter ingången av den månad då den försäkrade fyllde 66 år. Från 2026 föreslår regeringen att ett sådant beslut i stället får fattas när sjukpenning lämnats i 180 dagar efter ingången av den månad då den försäkrade uppnådde riktåldern för pension.

För sjukpenning gäller vidare att för tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllde 70 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar. Regeringen föreslår att den nuvarande övre åldersgränsen för sjukpenning och smittbärappenning höjs till 71 år 2023, men att den inte ska knytas till riktåldern för pension.

Sjukpenning i särskilda fall kan lämnas till en person som har haft tidsbegränsad sjukersättning under maximal tid enligt de övergångsregler som infördes i samband med att den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades eller som har haft aktivitetsersättning t.o.m. månaden han eller hon fyllde 30 år och som har en låg eller ingen sjukpenninggrundande inkomst. Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst t.o.m. månaden före den när den försäkrade fyller 65 år. Regeringen föreslår att åldersgränsen anpassas så att sjukpenning i särskilda fall från 2023 lämnas längst t.o.m. månaden före den när den försäkrade fyller 66 år och från 2026 knyts till riktåldern för pension och lämnas längst t.o.m. månaden före den när den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Rehabiliteringsersättning kan lämnas till en försäkrad som är sjukskriven och deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering. Rehabiliteringsersättning kan lämnas i två olika former, dels rehabiliteringspenning, som i princip ska täcka den inkomstförlust som uppstår när en försäkrad deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering, dels det särskilda bidraget, som ska täcka kostnader i samband med rehabilitering. Rehabiliteringsersättning lämnas i dag längst t.o.m. månaden före den när den försäkrade fyller 65 år. Regeringen föreslår att rehabiliteringsersättning från 2023 ska kunna lämnas längst t.o.m. månaden före den när den försäkrade blir 66 år och från 2026 längst t.o.m. månaden före den när den försäkrade uppnår riktåldern för pension. Det som gäller för rehabiliteringsersättning i detta avseende föreslås även gälla i fråga om rehabiliteringspenning i särskilda fall och boendetillägg.

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är det inkomstunderlag som används vid beräkningen av bl.a. sjukpenning och föräldrapenning. SGI-skydd innebär att den försäkrade har rätt att bibehålla sin SGI för tid då han eller hon avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete i vissa särskilt angivna situationer. Om den försäkrade återfår arbetsförmågan efter en period med sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta kan han eller hon få tillbaka sin tidigare SGI. Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension ska en SGI fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Bestämmelsen om SGI-skydd gäller i dag för tid före 65 års ålder. För möjligheten att återfå tidigare SGI sträcker sig åldersgränsen t.o.m. månaden före den när den försäkrade fyller 65 år, och för rätt till en fastställd SGI vid tjänstepension är åldersgränsen satt till före utgången av den månad den försäkrade fyller 65 år. Regeringen föreslår att reglerna ändras så att åldersgränserna höjs med ett år 2023 och från 2026 knyts till riktåldern för pension.

Sjukersättning m.m.

Sjukersättning kan lämnas till personer mellan 19 och 64 år om arbetsförmågan anses vara stadigvarande nedsatt och bedömningen är att inga rehabiliteringsåtgärder kan återskapa arbetsförmågan. Sjukersättning betalas ut t.o.m. månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Regeringen anser att ett längre arbetsliv förutsätter att äldre som är kvar i arbetskraften under förvärvsaktiv ålder också ska omfattas av ett rimligt försäkringsskydd. Det är även viktigt att försäkringsskyddet för långvarigt sjuka följer höjningarna av riktåldern så att dessa personer inte riskerar att stå helt utan försäkringsskydd eller tvingas göra uttag av inkomstgrundad pension före uppnådd riktålder för pension. Regeringen föreslår därför att de pensionsrelaterade åldersgränserna för sjukersättning och bostadstillägg till aktivitets- och sjukersättning ska höjas med ett år 2023 och knyts till riktåldern för pension fr.o.m. 2026.

Även åldersgränserna i bestämmelserna om Försäkringskassans uppföljning av arbetsförmåga vid sjukersättning, Pensionsmyndighetens utredningskyldighet vid sjukersättning samt pension utan ansökan vid hel sjukersättning respektive pension före ansökningsmånaden ska enligt förslaget höjas med ett år 2023 och från 2026 knyts till riktåldern för pension.

För rätt till oavkortad sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning krävs 40 års försäkringstid i Sverige. Den övre åldersgränsen som en person kan tillgodoräknas försäkringstid för är det år han eller hon fyller 64 år. Försäkringstiden för sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning fastställs i form av både faktisk och framtida försäkringstid. Regeringen föreslår att den övre åldersgränsen för tillgodoräknande av försäkringstid för sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning anpassas till de höjda pensionsåldrarna. Det innebär att gränsen 64 år höjs till 65 år 2023 för att fr.o.m. 2026 anpassas till riktåldern för pension.

Regeringen föreslår även att reglerna för beräkning av faktisk och framtida försäkringstid för rätt till garantiersättning ska höjas med ett år 2023 och fr.o.m. 2026 knyts till riktåldern för pension.

Övrigt om åldersgränser i angränsande socialförsäkringssystem

Regeringen föreslår att den nuvarande 65-årsgränsen som anger hur länge en arbetsskadelivränta kan lämnas ska höjas till 66 år 2023 och fr.o.m. 2026 utgöras av riktåldern för pension. Vidare föreslås att den nuvarande 65-årsgränsen för när arbetsskadan vid förlängd livränta tidigast ska ha inträffat ska höjas från 65 till 66 år 2023 och fr.o.m. 2026 utgöras av riktåldern för pension. Även åldersgränserna för hur länge en förlängd livränta kan lämnas och möjligheten att återfå SGI efter en period med sådan livränta ska enligt förslaget höjas från 68 till 69 år 2023. I sistnämnda fall avser regeringen att återkomma med förslag om ytterligare justeringar från 2026.

Regeringen lämnar även förslag om höjning av de pensionsrelaterade åldersgränserna för omställningspension, garantipension till omställningspension, garantipension till änkepension och änkepensionens 90-procents-tillägg, merkostnadsersättning, assistansersättning och personlig assistans samt bilstöd.

Anpassningar av åldersgränserna i övriga trygghetssystem och i skatte- och socialavgiftssystemet

Åldersgränserna för rätten till arbetslöshetsersättning och medlemskap i en arbetslöshetskassa har en tydlig och naturlig koppling till pensionssystemets pensionsåldersnorm. Regeringen föreslår därför att åldersgränserna för rätten till arbetslöshetsersättning och rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa samt åldern när medlemskapet upphör utan uppsägning ska höjas från 65 till 66 år 2023 och utgöras av riktåldern för pension enligt socialförsäkringsbalken fr.o.m. 2026.

Vidare föreslår regeringen att åldersgränserna i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och lagen (2013:156)

om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska anpassas till och följa de föreslagna höjningarna av åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd. De övre åldersgränserna ska därför höjas från 65 till 66 år 2023 och knytas till riktåldern för pension enligt socialförsäkringsbalken fr.o.m. 2026.

Även åldersgränsen för när kommunala servicetjänster enligt lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter får tillhandahållas utan föregående behovsprövning föreslås höjas från 68 till 69 år.

När de nuvarande åldersgränserna i pensionssystemet höjs för att bryta den rådande pensioneringsnormen vid 65 år bör också vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet höjas för att understödja övergången till ett förlängt arbetsliv. En sådan höjning bör enligt regeringens mening följa de stegvisa justeringarna av 65-årsgränsen i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem. Regeringen föreslår därför att åldersgränsen för att omfattas av bestämmelserna om förhöjt grundavdrag i inkomstskattelagen (1999:1229) ska höjas från 65 till 66 år 2023 och till 67 år 2026. Även åldersgränsen i bestämmelserna om avdrag för debiterade egenavgifter i samma lag ska höjas från 65 till 66 år 2023 och till 67 år 2026.

När de pensionsrelaterade åldersgränserna för bl.a. sjukpenning, rehabiliteringspenning och sjukersättning ändras och rätten att ta del av dessa trygghetssystem förlängs med ett år måste också reglerna för finansiering av trygghetssystemen ändras. Regeringen föreslår därför att åldersgränserna ska höjas även i fråga om socialavgifter. Höjningen innebär att fr.o.m. den 1 januari 2023 ska bara ålderspensionsavgift betalas på avgiftspliktig ersättning enligt socialavgiftslagen (2000:980) till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år. Från och med den 1 januari 2026 gäller detta på avgiftspliktig ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 67 år.

Åldersgränsen i bestämmelserna om avdrag vid beräkning av egenavgifter i socialavgiftslagen ska höjas på motsvarande sätt till 66 år 2023 och till 67 år 2026.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser m.m.

Ändringarna i socialförsäkringsbalken

Enligt pensionsöverenskommelsen ska de pensionsrelaterade åldersgränserna i socialförsäkringsbalken ska höjas 2020, 2023 och 2026. Höjningen 2020 har genomförts. Regeringen föreslår nu att resterande lagändringar i socialförsäkringsbalken ska införas i två omgångar, 2023 och 2026.

Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har i vissa fall, särskilt vid månadsersättningar, behov av att kunna fatta beslut om ersättning en tid före den period som ersättningen avser. Exempelvis fattas beslut om ersättning för januari månad vanligen redan under föregående månad, dvs. under december. Med hänsyn till detta bör de föreslagna lagändringarna i socialförsäkringsbalken träda i kraft den 1 december 2022 och tillämpas för förmåner som avser

tid fr.o.m. den 1 januari 2023 respektive träda i kraft den 1 december 2025 och tillämpas för förmåner som avser tid fr.o.m. den 1 januari 2026.

I propositionen föreslås att den nuvarande 64-årsgränsen vid beräkning av inkomstindex ska höjas till 65 år 2023 och därefter knyts till riktåldern för pension 2026. På grund av att medelinkomsten är lägre i högre åldrar innebär en sådan ändring att inkomstindex sänks tillfälligt i samband med att åldersgränsen för inkomstindex höjs. Risken för en tillfällig sänkning minskar dock om en ny högre åldersgräns för inkomstindex tillämpas med två års eftersläpning. Regeringen föreslår därför att det ska införas övergångsbestämmelser som innebär att bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § SFB ska tillämpas första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla fr.o.m. den 1 januari 2025 respektive den 1 januari 2028.

Den som är född 1960 kan enligt nuvarande åldersregler beviljas inkomstgrundad ålderspension fr.o.m. den månad under 2022 när han eller hon fyller 62 år. Utan övergångsregler skulle de personer som inte börjar ta ut sin pension under 2022 fråntas möjligheten till pension när åldersgränsen höjs till 63 år den 1 januari 2023. De skulle då bli tvungna att vänta till den månad under 2023 när de fyller 63 år. För att undvika en sådan situation anser regeringen att lagstiftningen bör innefatta en övergångsreglering med innebörden att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023. Motsvarande övergångsreglering bör även införas för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026. Med respektive åldersgräns avses åldersgränser för rätt till en ersättning men även andra åldersgränser t.ex. för beräkningsunderlag.

Bestämmelserna om försäkringstid vid rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning ska enligt regeringens förslag höjas med ett år 2023 och sedan knyts till riktåldern 2026. Riktåldern för pension ska fastställas årligen, den första riktålder som har fastställts avser 2026. En fastställd riktålder saknas således för tid före 2026. För att hantera ärenden som kan uppstå efter 2026 men där försäkringsfallet ska fastställas till tid före 2026 samt för att undvika att ersättning behöver räknas om när åldersgränsen höjs 2023 och knyts till riktåldern 2026 föreslås övergångsbestämmelser med innebörden att äldre föreskrifter ska gälla för tid före 2023 respektive 2026.

De pensionsrelaterade åldersgränserna för efterlevandepensionens beräkningsunderlag ska höjas med ett år 2023 och därefter knyts till riktåldern 2026. Det innebär att beräkningen av pensionsunderlaget förändras även för redan beslutade efterlevandepensioner. Enligt regeringen ska pensionsunderlaget inte behöva räknas om med anledning av de föreslagna ändringarna om dödsfallet har inträffat före den 1 januari 2026. Regeringen föreslår därför att det ska införas en övergångsbestämmelse med denna innebörd.

Övriga ändringar

I propositionen lämnas även förslag om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser som gäller övriga lagändringar. Det gäller ändringarna i lagen

(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Det samma gäller ändringarna i inkomstskattelagen (1999:1229), socialavgiftslagen (2000:980), lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken, lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare och lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Konsekvenser av regeringens förslag

Av propositionen framgår att reformen enligt pensionsöverenskommelsen ska vara statsfinansiellt neutral.

När det gäller effekterna på sysselsättningen anger regeringen att sysselsättningen påverkas relativt lite de första åren efter att reformen genomförts. Anledningen är att den lägsta åldern för allmän inkomstgrundad pension höjs från en nivå där relativt få väljer att gå i pension, samtidigt som höjningen av garantipensionsåldern och åldern för rätt till bostadstillägg samt äldreförsörjningsstöd endast antas leda till ökad sysselsättning i begränsad omfattning. De som enligt tidigare regler skulle ha gått i pension antas i stället i relativt stor utsträckning räknas som sjuka utanför arbetskraften och till viss del som arbetslösa. Dessutom bedöms den höjda LAS-åldern endast påverka de sysselsatta som är anställda. De positiva effekterna blir dock större på längre sikt när den lägsta åldern för allmän inkomstgrundad pension höjs till de åldrar där en relativt stor andel i dag väljer att gå i pension (65 år och uppåt).

På frågan vilka som får ändrad disponibel inkomst när 65-årsgränsen ändras anges att det det första året (det år när personen fyller 65 år) kan finnas personer som får såväl högre som lägre individuell disponibel inkomst med de nya reglerna jämfört med vad de skulle ha fått med nuvarande regler. De som försörjer sig på transfereringar kan under året de är 65 år få både högre och lägre disponibel inkomst. Detta gäller även de som har garantipension och som väljer att skjuta på sitt uttag. Alla som skjuter på sitt uttag av inkomstpension får dock livsvarigt en högre månatlig inkomstpension. De som väljer att inte skjuta på sitt uttag av inkomstpension, men varken får garantipension, äldreförsörjningsstöd eller bostadstillägg till följd av att dessa åldrar höjs får en lägre disponibel inkomst under året de fyller 65. Totalt antas ungefär en tredjedel av 65-åringarna beröras direkt.

Drygt 9 000 individer beräknas få en högre individuell disponibel inkomst. Den största gruppen som bedöms få en högre disponibel inkomst är de som med nya regler inte har rätt till grundskydd och därför skjuter på sitt uttag av pension och i stället fortsätter arbeta. Dessa utgör ca 40 procent av de som får en högre disponibel inkomst. I snitt får dessa drygt 10 000 kronor högre inkomst per månad.

Drygt 27 000 personer beräknas få en lägre individuell disponibel inkomst, varav 63 procent eller 17 000 är kvinnor och 10 000 är män. Kvinnor är överrepresenterade både när det gäller garantipension och i transfereringssystemen. I snitt minskar kvinnornas disponibla inkomst med

3 000 kronor per månad medan motsvarande minskning är 3 900 kronor för männen. Hälften av dem vars inkomster minskar är de som fortsätter att ta ut inkomstpension och som hade rätt till garantipension före reformen. Trots att de inte har rätt till grundskydd förrän vid 66 års ålder antas ca 13 000 personer välja att ta ut sin inkomstpension när de fyller 65 år.

Vad gäller effekter på den offentliga sektorn anger regeringen att förslagen innebär att åldersgränser för det förhöjda grundavdraget, socialavgifter och allmän löneavgift höjs till 66 år 2023 respektive till 67 år 2026. Dessa förändringar av skattesystemet bedöms förstärka den offentliga sektorns inkomster med ca 5 miljarder kronor 2023 och ca 10 miljarder kronor 2026.

Reformen förbättrar även ålderspensionssystemets sparande genom att inkomsterna ökar när fler personer är sysselsatta och genom att mer avgifter betalas in till systemet, samtidigt som utgifterna sjunker när färre är ålderspensionärer.

Kommunsektorns skatteinkomster ökar av två skäl: i mindre utsträckning eftersom sysselsättningsökningen har en positiv effekt på sektorns skatteunderlag, men framför allt eftersom antalet personer som har ett förhöjt grundavdrag minskar. Den senare inkomstökningen motsvaras dock fullt ut av lägre inkomster då statsbidragen till kommunerna sänks.

Sammantaget bedöms reformen leda till att den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld minskar med ca 17 miljarder kronor t.o.m. 2027. När det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet ökar till följd av reformen behöver staten spara motsvarande mindre om överskottsmålet för den offentliga sektorn ska klaras. Det innebär att statens reformutrymme ökar.

I korthet anger regeringen att bl.a. inkomstpensionsutgifterna minskar liksom utgifterna för garantipension, bostadstillägg till ålderspensionärer och äldreförsörjningsstödet. Bland de förmåner som påverkas av reformen är det för sjukersättningen som utgifterna antas öka mest. Personer med sjukersättning har en varaktigt nedsatt arbetsförmåga och nästan ingen lämnar ersättningen med undantag för dödsfall eller uppnådda åldersgränser. År 2023 föreslås det bli tillåtet att ha sjukersättning när individen är 65 år. Det föreslås även bli möjligt att nybeviljas sjukersättning i denna ålder. I slutet av 2023 beräknas detta leda till att antalet personer med sjukersättning har ökat med ca 14 000 personer.

För företagen finns det sammantaget både för- och nackdelar med förslagen. Ett ökat arbetskraftsutbud kan göra det lättare att rekrytera, medan arbetsgivaravgifter och sjuklön kan leda till ökade kostnader. De sammantagna effekterna bedöms vara motiverade eftersom syftet med reformen är att bryta den rådande pensioneringsnormen vid 65 års ålder och att skapa förutsättningar för ett förlängt arbetsliv och därmed förbättrade rekryteringsmöjligheter, långsiktigt hållbara pensioner och en stabil finansiering av den offentliga välfärden.

För Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan bedöms förslagen medföra ökad administration och behov av systemutveckling. Allmänheten kommer att behöva informeras om riktåldern och de ändrade åldersgränserna

i pensionssystemet, och de försäkrade kommer att behöva informeras om de ändrade åldersgränserna i socialförsäkringarna.

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:4543 av Julia Kronlid m.fl. (SD) begärs i yrkande 1 avslag på regeringens proposition. Motionärerna anser att det är logiskt att en person som lever längre och har hälsan i behåll ska kunna skjuta upp pensionsuttaget. Det bör dock ske genom positiva incitament och fri vilja och inte genom statligt tvång. Inkomstpensionens konstruktion innebär att det är den enskilde själv som betalar merkostnaden för en tidig pensionering och som tillgodogörs vinsten av en uppskjuten pensionering. Eftersom höjningen av pensionsåldern slår extra hårt mot kvinnor i slitsamma yrken är det beklagligt att regeringen lägger fram förslaget om höjd pensionsålder innan förslaget om en s.k. trygghetspension har lagts på riksdagens bord. I yrkande 2 föreslås att regeringen återkommer med förslag om positiva incitament för att underlätta ett förlängt arbetsliv utan att höja åldersgränserna i pensionssystemet. Exempelvis bör socialförsäkringarna och olika stöd till personer med funktionshinder bli mer flexibla och anpassade till dem som kan och vill arbeta längre. Rätt att gå ner på deltid och skattelättnader är andra sätt att uppmuntra till ett längre arbetsliv.

I kommittémotion 2021/22:4506 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) begärs i yrkande 1 avslag på propositionen. Förslaget om höjd pensionsålder motiveras med att vi lever längre och klarar av att arbeta längre. Medellivslängden skiljer sig dock kraftigt åt mellan olika grupper och klyftorna i arbetslivet ökar. Bland t.ex. kvinnor med förgymnasial utbildning förkortades den förväntade medellivslängden för 30-åringar 2011–2020. För både män och kvinnor med gymnasial och eftergymnasial utbildning ökar däremot den förväntade medellivslängden. Om låga pensioner är det huvudsakliga problemet som regeringen vill åtgärda bör pensionerna höjas i stället för pensionsåldern. I yrkande 2 föreslås att regeringen återkommer med omarbetade förslag till förändringar av angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem. Motionärerna framhåller att ökade möjligheter till ett längre yrkesliv kräver bl.a. förbättrade arbetsvillkor och en mer jämställd arbetsmarknad. Trygghetssystemen är också centrala för att möjliggöra ett längre och mer hållbart arbetsliv. Eftersom förslagen om ändringar i angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem är utformade för att passa förslagen om höjd pensionsålder bör regeringen snarast återkomma med omarbetade förslag till ändringar av angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem. I samma motion yrkande 3 begärs att regeringen återkommer med förslag om en undantagsbestämmelse för fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv. Frågan om att förbättra den ekonomiska tryggheten för dem som sliter ut sig i ett långt och hårt arbetsliv är brådskande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar till fullo regeringens bedömning att arbetslivet behöver förlängas när medellivslängden ökar. Om så inte sker kommer pensionsnivåerna att gradvis minska. Dessutom krävs ett förlängt arbetsliv för att säkra finansieringen av välfärden. En justering uppåt av åldersgränserna i pensionssystemet och kringliggande system är därför nödvändig.

För att mildra vissa av effekterna av höjda åldersgränser förklarade regeringen i budgetpropositionen för 2022 sin avsikt att införa en s.k. trygghetspension för att personer som är utslitna inte ska tvingas ta ut sin ålderspension helt eller delvis i förtid av hälsoskäl och därmed få lägre pensionsutbetalningar resten av livet. Regeringen har nu i proposition 2021/22:220 Sjukersättning till äldre i förvärsarbetande ålder återkommit till riksdagen med förslag som innebär att tryggheten stärks för dem som under lång tid haft nedsatt arbetsförmåga. Enligt förslaget ska arbetsförmågan hos försäkrade som har som mest fem år kvar tills de uppnår den ålder när de inte längre kan få sjukersättning och som har erfarenhet av sådant arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden bedömas i förhållande till dessa arbeten. Är annat lämpligt arbete tillgängligt för den försäkrade ska arbetsförmågan bedömas mot det arbetet. Förslaget avses träda i kraft den 1 september 2022.

En annan åtgärd som regeringen vidtagit är att överlämna ett förslag om ett nytt omställningsstudiestöd till riksdagen. Regeringen föreslår i proposition 2021/22:176 Flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden att ett sådant studiestöd införs som ett komplement till det reguljära studiestödet i syfte att finansiera studier som kan stärka vuxnas framtida ställning på arbetsmarknaden. Den nya lagen om omställningsstudiestöd föreslås träda i kraft den 30 juni 2022 och tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 31 december 2022.

Utskottet vill också erinra om den arbetsmiljöstrategi för 2021–2025 som regeringen beslutat om liksom den ändring i socialförsäkringsbalken som trädde i kraft den 1 februari 2022 i fråga om rätten till sjukpenning för försäkrade som uppnått den ålder när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas. Enligt 27 kap. 49 d § SFB ska arbetsförmågan efter dag 180 i sjukperioden i dessa fall inte bedömas mot normalt förekommande arbeten. Bedömningen ska i stället göras mot arbete som är tillgängligt för den försäkrade.

Vad nu sagts innebär att utskottet inte har något att invända mot regeringens förslag. Utskottet tillstyrker därför förslagen och avstyrker motionerna 2021/22:4543 (SD) yrkande 1 och 2021/22:4506 (V) yrkande 1 om avslag på propositionen. Därav följer enligt utskottet att även motionerna 2021/22:4543 (SD) yrkande 2 och 2021/22:4506 (V) yrkande 2 avstyrks.

I propositionen gör regeringen bedömningen att det är viktigt med en undantagsregel för personer med ett långt arbetsliv. Enligt regeringen bör personer med minst 44 år i arbetslivet även framöver ges rätt till garantipension från 65 års ålder. Regeringen anser dock att genomförandet av

ett sådant förslag kräver ytterligare utredning och avser därför att återkomma med ett förslag under 2023. Mot bakgrund av vad som nu anförts ser utskottet inget skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motion 2021/22:4506 (V) yrkande 3. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Lagförslagen

Bland lagförslagen i denna proposition finns förslag om ändring i 102 kap. 22 a § socialförsäkringsbalken med ikraftträdande dels den 1 december 2022 (lagförslag 1), dels den 1 december 2025 (lagförslag 2). Regeringen har vidare i proposition 2021/22:180 Höjt bostadstillägg till pensionärer och höjt minimibelopp vid fastställande av avgifter enligt socialtjänstlagen lämnat förslag om ändring i samma paragraf med ikraftträdande den 1 juli 2022. Även sistnämnda proposition bereds av socialförsäkringsutskottet. För att uppnå en lagteknisk samordning av förslagen har förslagen om ändring i 102 kap. 2 a § i denna proposition sammanförts med förslaget om ändring i samma paragraf i proposition 2021/22:180 när det gäller beredningen av riksdagens beslut om att anta de nyssnämnda förslagen.

Utskottet gör inom ramen för detta betänkande den sakliga behandlingen av förslagen i proposition 2021/22:181 om ändring i 102 kap. 22 a § socialförsäkringsbalken. Utskottet tillstyrker därmed förslagen, som innebär att nuvarande 65-årsgräns för beräkning av bostadskostnad i bostadstillägget höjs till 66 år 2023 och knyts till riktåldern för pension fr.o.m. 2026. Det anförda innebär att utskottet förordar att riksdagen godtar förslagen till lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 102 kap. 22 a §.

Reservationer

1. Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system, punkt 1 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Julia Kronlid (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godtar inte det som utskottet anför om regeringens förslag till
 1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 102 kap. 22 a §,
 2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 102 kap. 22 a §,
- b) avslår regeringens förslag till
 1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som inte omfattas av förslaget ovan,
 2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som inte omfattas av förslaget ovan,
 3. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
 4. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
 5. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
 6. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
 7. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
 8. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
 9. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
 10. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
 11. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
 12. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
 13. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
 14. lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken,
 15. lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken,
 16. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
 17. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,

18. lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,

19. lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,

c) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om justerade åldersgränser och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4543 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

avslår proposition 2021/22:181 punkterna 1.1, 2.1 och 3–19 samt motion

2021/22:4506 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det är logiskt att en person som lever längre och har hälsan i behåll ska kunna skjuta upp pensionsuttaget. Det bör dock ske genom positiva incitament och fri vilja och inte genom statligt tvång. Inkomstpensionens konstruktion innebär att det är den enskilde själv som betalar merkostnaden för en tidig pensionering och som tillgodogörs vinsten av en uppskjuten pensionering. Höjningen av pensionsåldern slår också extra hårt mot kvinnor i slitsamma yrken. Vidare är det beklagligt att regeringen lägger fram förslaget om höjd pensionsålder innan riksdagen har fattat beslut om förslaget om en s.k. trygghetspension. Regeringens förslag bör avslås.

Regeringen bör i stället återkomma med förslag om positiva incitament för att underlätta ett förlängt arbetsliv utan att höja åldersgränserna i pensionssystemet. Exempelvis bör socialförsäkringarna och olika stöd till personer med funktionshinder bli mer flexibla och anpassade till dem som kan och vill arbeta längre. Rätt att gå ner på deltid och skattelättnader är andra sätt att uppmuntra till ett längre arbetsliv.

2. Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system, punkt 1 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) godtar inte det som utskottet anför om regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 102 kap. 22 a §,

2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 102 kap. 22 a §,

b) avslår regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som inte omfattas av förslaget ovan,
 2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som inte omfattas av förslaget ovan,
 3. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
 4. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
 5. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
 6. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
 7. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
 8. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
 9. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
 10. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
 11. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
 12. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
 13. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
 14. lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken,
 15. lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken,
 16. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
 17. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
 18. lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,
 19. lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,
- c) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om justerade åldersgränser och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4506 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
avslår proposition 2021/22:181 punkterna 1.1, 2.1 och 3–19 samt motion
2021/22:4543 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Förslaget om höjd pensionsålder motiveras av att vi lever längre och klarar av att arbeta längre. Medellivslängden skiljer sig dock kraftigt åt mellan olika grupper och klyftorna i arbetslivet ökar. Bland exempelvis kvinnor med förgymnasial utbildning förkortades den förväntade medellivslängden för 30-åringar 2011–2020. För både män och kvinnor med gymnasial och eftergymnasial utbildning ökar däremot den förväntade medellivslängden. Om låga pensioner är det huvudsakliga problemet som regeringen vill åtgärda bör

pensionerna höjas i stället för pensionsåldern. Av nu nämnda skäl bör propositionen avslås.

För ökade möjligheter till ett längre yrkesliv krävs bl.a. förbättrade arbetsvillkor och en mer jämställd arbetsmarknad. Övriga trygghetssystem är också centrala för att möjliggöra ett längre och mer hållbart arbetsliv. Eftersom förslagen om förändringar av angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem är utformade för att passa förslagen om höjd pensionsålder bör regeringen snarast återkomma med omarbetade förslag till ändringar av angränsande system.

3. Undantagsbestämmelse för rätt till garantipension, punkt 2 (SD, V)

av Ludvig Aspling (SD), Ida Gabrielsson (V), Julia Kronlid (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4506 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Frågan om att förbättra den ekonomiska tryggheten för dem som sliter ut sig i ett långt och hårt arbetsliv är brådskande. Regeringen bör därför snarast återkomma med förslag om en undantagsbestämmelse för fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system:

- 1.1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Behandlingen avser godtagande av 102 kap. 22 a § och antagande av lagförslaget i övrigt. Behandlingen av det lagtekniska antagandet av 102 kap. 22 a § sker i annat sammanhang.

- 2.1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Behandlingen avser godtagande av 102 kap. 22 a § och antagande av lagförslaget i övrigt. Behandlingen av det lagtekniska antagandet av 102 kap. 22 a § sker i annat sammanhang.

3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

15. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.
17. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.
18. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.
19. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Följdmotionerna

2021/22:4506 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen om riksdagen avslår propositionen bör återkomma med omarbetade förslag om angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en undantagsbestämmelse för fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4543 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om positiva incitament för att underlätta ett förlängt arbetsliv utan att höja åldersgränserna i pensionssystemet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 26 kap. 17, 18, 22 a, 22 b och 25 §§, 27 kap. 36 och 37 §§, 28 a kap. 7 §, 31 kap. 4 §, 33 kap. 16 och 17 §§, 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§, 41 kap. 5 och 6 §§, 46 kap. 8 §, 50 kap. 4 §, 51 kap. 8 och 10 §§, 52 kap. 10 §, 56 kap. 3, 4 a, 5 och 8 §§, 58 kap. 11 §, 60 kap. 18, 30, 41 och 52 §§, 62 kap. 12, 13, 15–17, 38 och 44 §§, 67 kap. 4, 8, 11, 13 och 20 §§, 74 kap. 7 §, 74 a kap. 7, 8 och 12 §§, 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§, 82 kap. 1, 4, 6–8, 14, 16, 20 och 21 §§, 84 kap. 6 och 16 §§, 101 kap. 6 §, 102 kap. 16 a, 18, 22, 22 a, 25 a och 29 §§, 103 c kap. 8 § och rubrikerna närmast före 27 kap. 36 och 37 §§, 62 kap. 15, 16 och 44 §§ och 67 kap. 11 och 20 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 8 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 66 års ålder”,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 19 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 66 års ålder”,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 67 kap. 20 a och 20 b §§, och närmast före 67 kap. 20 a och 20 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

17 §¹

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av

1. sjukpenning,
2. ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning,
3. rehabiliteringsersättning, eller
4. ersättning från arbetsskadeförsäkringen enligt 38–42 kap. som motsvarar ersättning enligt 1–3 eller någon annan jämförbar ekonomisk förmån.

Om det inte finns skäl som talar emot det gäller SGI-skydd också under tid då den försäkrade har ansökt om sådan ersättning som anges i första stycket 1 och väntar på ett slutligt beslut av Försäkringskassan i ärendet.

Första och andra styckena gäller Första och andra styckena gäller endast för tid före 65 års ålder. endast för tid före 66 års ålder.

¹ Senaste lydelse 2017:1305.

18 §²

SGI-skydd gäller under högst tre månader i följd för en försäkrad som avbryter sitt förvärsarbete, oavsett om avsikten är att förvärsavbrottet ska pågå längre tid.

Första stycket gäller endast för tid före 65 års ålder. Första stycket gäller endast för tid före 66 års ålder.

22 a §³

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta enligt 41, 43 eller 44 kap., ska den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit från den tidpunkt när sjukersättningen, aktivitetsersättningen eller livräntan enligt 41, 43 eller 44 kap. började lämnas ska den sjukpenninggrundande inkomsten räknas om enligt 31 § för varje helt år som har förflutit.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år, om inte annat anges i 22 b §. Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år, om inte annat anges i 22 b §.

22 b §⁴

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade fyllde 65 år, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 68 år.

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade fyllde 66 år, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

25 §

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon fyller 65 år, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon fyller 66 år, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

² Senaste lydelse 2010:1307.

³ Senaste lydelse 2013:747.

⁴ Senaste lydelse 2019:649.

27 kap.Sjukpenning efter 65-årsdagenSjukpenning efter 66-årsdagen**36 §**

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 65 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 66 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Sjukpenning efter 70-årsdagenSjukpenning efter 71-årsdagen**37 §**

För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 70 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar.

För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 71 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar.

28 a kap.**7 §⁵**

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

31 kap.**4 §**

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

33 kap.**16 §⁶**

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 65 år.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med måna-

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 66 år.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med måna-

⁵ Senaste lydelse 2011:1513.

⁶ Senaste lydelse 2016:1291.

den före den månad då han eller hon fyller 65 år. den före den månad då han eller hon fyller 66 år.

17 §⁷

Försäkringskassan ska senast tre år räknat från ett beslut om sjukersättning göra en uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga. Försäkringskassan ska därefter, så länge den försäkrade har rätt till sjukersättning, minst vart tredje år på nytt följa upp den försäkrades arbetsförmåga.

Om den försäkrade har fyllt 60 år, behöver någon uppföljning inte göras. Om den försäkrade har fyllt 61 år, behöver någon uppföljning inte göras.

35 kap.

4 §⁸

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 64 år (framtida försäkringstid), och

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 65 år (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

12 §

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade fyller 64 år som framtida försäkringstid.

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade fyller 65 år som framtida försäkringstid.

13 §

Om den faktiska försäkringstiden motsvarar mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet gäller följande.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade fyller 64 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäk-

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade fyller 65 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäk-

⁷ Senaste lydelse 2016:1291.

⁸ Senaste lydelse 2014:239.

rade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

rade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

15 §⁹

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 64 år. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 65 år. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

41 kap.

5 §

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år, om inte något annat anges i 6 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 66 år, om inte något annat anges i 6 §.

6 §¹⁰

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 68 år, om
– skadan inträffar den månad då den försäkrade fyller 65 år eller senare, och
– en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas för den försäkrade enligt 25 kap. 3 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år, om
– skadan inträffar den månad då den försäkrade fyller 66 år eller senare, och

46 kap.

8 §

Bestämmelserna om sjukpenning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning i 27 kap. 34 § och sjukpenning i samband med 70-årsdagen i 27 kap. 37 § tillämpas även i fråga om smittbärappenning.

Bestämmelserna om sjukpenning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning i 27 kap. 34 § och sjukpenning i samband med 71-årsdagen i 27 kap. 37 § tillämpas även i fråga om smittbärappenning.

⁹ Senaste lydelse 2014:239.

¹⁰ Senaste lydelse 2019:649.

50 kap.**4 §¹¹**

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före 65 års ålder har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före 65 års ålder och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

Det som anges i andra stycket gäller dock inte för ett försäkrat barn som har en förälder som är underhållsskyldig enligt 7 kap. föräldrabalken eller som har en sådan särskilt förordnad vårdnadshavare som avses i 3 § 1.

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före 66 års ålder har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före 66 års ålder och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

51 kap.**8 §**

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har fyllt 65 år endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller
2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har fyllt 66 år endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har fyllt 66 år, eller
2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före 66-årsdagen och därefter blir beviljad.

10 §

Antalet assistanstimmar får inte ökas efter det att den försäkrade har fyllt 65 år.

Antalet assistanstimmar får inte ökas efter det att den försäkrade har fyllt 66 år.

52 kap.**10 §**

Bilstöd enligt 8 § första stycket 1–3 lämnas till

1. en försäkrad som är under 65 år och är beroende av ett sådant

1. en försäkrad som är under 66 år och är beroende av ett sådant

¹¹ Senaste lydelse 2018:1265.

fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som är under 65 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

3. en försäkrad som fyllt 18 år men inte 50 år, och

4. en försäkrad som har barn som inte fyllt 18 år.

Bilstöd lämnas i fall som avses i 3 § till en försäkrad som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som är under 66 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

56 kap.

3 §¹²

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 62 år.

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånstid i 66 och 67 kap.

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 63 år.

4 a §¹³

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 65 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

5 §¹⁴

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före 65 års ålder.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före 66 års ålder.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

¹² Senaste lydelse 2019:649.

¹³ Senaste lydelse 2013:747.

¹⁴ Senaste lydelse 2018:772.

den månad då den försäkrade fyller 65 år.

den månad då den försäkrade fyller 66 år.

8 §¹⁵

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon fyller 65 år och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon fyller 66 år och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

58 kap.

11 §¹⁶

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år och högst 64 år. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år och högst 65 år. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

60 kap.

18 §

Det pensionsgrundande beloppet för pliktjänstgöring beräknas för de dagar under året som tjänstgöringen har pågått och som den försäkrade har fått dag ersättning för enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Beloppet per dag beräknas som kvoten mellan

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år och

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har fyllt högst 65 år och

– 365.

Beräkningen av den genomsnittliga summan av samtliga fastställda pensionsgrundande inkomster ska utgå från sådana inkomster som de var bestämde den 1 december fastställelseåret.

30 §

Pensionsgrundande belopp för barnår får tillgodoräknas en förälder endast om

¹⁵ Senaste lydelse 2013:747.

¹⁶ Senaste lydelse 2011:1434.

1. föräldern har varit försäkrad och bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. barnet har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret eller, om barnet inte har levt hela det året, den del av året barnet levt,
3. föräldern har fyllt högst 64 år under intjänandeåret,
3. föräldern har fyllt högst 65 år under intjänandeåret,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva intjänandeåret, och
5. föräldern under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet.

41 §

Överlåtelse enligt 40 § får göras endast om mottagaren

1. under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med överlåtaren,
2. stadigvarande sammanbodde med överlåtaren under intjänandeåret,
3. var bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
4. fyllde högst 64 år under intjänandeåret,
4. fyllde högst 65 år under intjänandeåret,
5. under minst halva intjänandeåret bodde tillsammans med barnet, och
6. inte enligt 30–36 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

52 §

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år.

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 65 år.

Beräkningen av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt första stycket ska avse de pensionsgrundande inkomsterna som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

62 kap.

12 §¹⁷

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller senare ska fördelas för dödsfallsåret.

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 62 år ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska fördelas för dödsfallsåret.

Vid fördelningen ska det bortses från kvarlevandes pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter.

¹⁷ Senaste lydelse 2019:649.

13 §¹⁸

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller avlidit senare fördelas.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 61 års ålder

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 62 år. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller avlidit senare fördelas.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 62 års ålder

15 §¹⁹

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha fyllt 61 år, ska grundas på kvoten mellan

- summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och
- summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år.

När pensionsbehållningarna bestäms ska det bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 61 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 62 års ålder

16 §²⁰

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

- det beräknade antalet personer som har avlidit det år de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person som beräkningen ska göras för och
- det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder.

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

17 §²¹

För en försäkrad som inte har fyllt 65 år ska beräkningen enligt 16 §

För en försäkrad som inte har fyllt 66 år ska beräkningen enligt 16 §

¹⁸ Senaste lydelse 2019:649.

¹⁹ Senaste lydelse 2019:649.

²⁰ Senaste lydelse 2019:649.

²¹ Senaste lydelse 2019:649.

göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 61 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 65 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 64 års ålder.

göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 62 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 65 års ålder.

38 §

Vid beräkningen av inkomstpension ska hänsyn tas till pensionsbeholdning som härrör från pensionsgrundande belopp enligt 60 kap. för pliktjänstgöring, studier, eller barnår endast om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon fyller 70 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon fyller 71 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Omräkning vid 65 års ålder efter tidigt uttag

Omräkning vid 66 års ålder efter tidigt uttag

44 §

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyllt 65 år, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyllt 66 år, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

67 kap.

4 §

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

8 §

Vid beräkningen enligt 7 § ska en så stor andel av tiden i hemlandet tillgodoräknas som svarar mot kvoten mellan

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till

landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år och – hela *tidrymden* från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år.

Vid beräkningen ska det bortses från tid för vilken den pensionssökande, vid bosättning i Sverige, har rätt till pension från hemlandet.

Tiden mellan 16 och 64 års ålder

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 64 år

landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 65 år och – hela *tidsrymden* från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 65 år.

Tiden mellan 16 och 65 års ålder

11 §

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 65 år.

13 §

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 65 år hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkrings-tid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 66 år hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkrings-tid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder

Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade *fyller* 65 år.

Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid 65 års ålder för den som är född 1953 eller tidigare

20 §

Om den försäkrade *är född 1953 eller tidigare* och har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade *fyllde* 65 år.

Uttag av inkomstgrundad
ålderspension från en annan
tidpunkt än vid 65 års ålder för
den som är född 1954–1957

20 a §

Om den försäkrade är född något av åren 1954–1957 och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år.

Uttag av inkomstgrundad
ålderspension från en annan
tidpunkt än vid 66 års ålder för
den som är född 1958 eller senare

20 b §

Om den försäkrade är född 1958 eller senare och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

74 kap.

7 §

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Äldreförsörjningsstöd lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock tidigast från och med ansökningsmånaden.

74 a kap.

7 §²²

Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

8 §²³

Det som föreskrivs om allmän ålderspension i 56 kap. i fråga om förmåns-
tid i 4, 5 och 7 §§, ökat uttag i 9 §, återkallelse och minskning av uttag i
10 § och omräkning i 13 § ska även gälla inkomstpensionstillägg.

²² Senaste lydelse 2020:1239.

²³ Senaste lydelse 2020:1239.

Inkomstpensionstillägg får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 65 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Inkomstpensionstillägg får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

12 §²⁴

Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 65 år. Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år. Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 66 år ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Vidare ska

– det som föreskrivs om garantipension i fråga om obetalda avgifter i 67 kap. 18 § tillämpas på inkomstpensionstillägg för en försäkrad som är född 1938 eller senare, och

– det som föreskrivs i 66 kap. 7 § och 67 kap. 19 § om garantipension i fråga om överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna tillämpas på inkomstpensionstillägg.

77 kap.

18 §

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 65 år:

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 66 år:

1. omställningspension,
2. garantipension till omställningspension, och
3. änkepension i form av 90-procentstillägg.

²⁴ Senaste lydelse 2020:1239.

81 kap.**4 §**

Garantipension till omställningspension ska beräknas med hänsyn till den försäkringstid som kan tillgodoräknas för den avlidne till och med året före dödsfallet (faktisk försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år (framtida försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år (framtida försäkringstid).

7 §

Om det för den avlidne inte kan tillgodoräknas försäkringstid med minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet gäller följande.

Den framtida försäkringstiden ska beräknas som produkten av

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år och	– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år, och
--	---

– kvoten mellan den försäkringstid som kan tillgodoräknas den avlidne från och med det år han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet och fyra femtedelar av hela den faktiska tidsperioden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet.

Vid beräkningen ska försäkringstiden sättas ned till närmaste hela antal månader.

82 kap.**1 §**

I detta kapitel finns inledande bestämmelser i 2 och 3 §§.

Vidare finns bestämmelser om

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1938 eller senare i 4–8 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 65 års ålder i 9–19 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 65 års ålder i 20 och 21 §§, och

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1937 eller tidigare i 22–26 §§.

4 §

Till grund för beräkning av efterlevandepension efter avlidna som var födda 1938 eller senare ska läggas den avlidnes

- faktiska pensionsbehållning, och
- antagna pensionsbehållning.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter 65 års ålder.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter 66 års ålder.

6 §

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon fyllt eller skulle ha fyllt 65 år (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon fyllt eller skulle ha fyllt 66 år (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Oavsett när dödsfallet inträffar ska den avlidnes pensionsbehållning, beräknad som om något uttag av inkomstpension inte hade gjorts, läggas till grund för beräkningen av faktisk pensionsbehållning.

7 §

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år.

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år.

8 §

Efterlevandepensionsunderlaget ska beräknas som kvoten mellan

– summan av faktisk pensionsbehållning och antagen pensionsbehållning och

– det delningstal som enligt 62 kap 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade fyllde 65 år.

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade fyllde 66 år.

14 §

En antagen pensionsbehållning ska beräknas för den avlidne enligt 15–19 §§ om

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år, och

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha fyllt 66 år, och

2. pensionsrätt för inkomstpension enligt 61 kap. har fastställts för den avlidne för minst tre av de fem kalenderåren närmast före året för dödsfallet.

16 §

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodo-

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodo-

räknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år.

räknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år.

20 §

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne fyllde 65 år ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne fyllde 64 år.

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne fyllde 66 år ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne fyllde 65 år.

21 §

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne fyllde 65 år.

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne fyllde 66 år.

Från och med årsskiftet därefter ska den faktiska pensionsbehållningen följsamhetsindexeras. Det görs genom att den räknas om i enlighet med 62 kap. 42 och 43 §§ till ingången av det år då dödsfallet inträffade.

84 kap.

6 §

Änkepension till en änka som är född 1945 eller senare lämnas med ett belopp som motsvarar det som skulle ha lämnats till kvinnan om mannen hade avlidit vid utgången av 1989. Änkepensionen ska för år räknat motsvara

1. 40 procent eller, om det efter den avlidne finns barn som har rätt till barnpension efter honom enligt 78 kap., 35 procent av

a) hel förtidspension enligt 7 § för den avlidne, eller

b) tilläggspension i form av ålderspension enligt 7 § för den avlidne, och

2. för tid före den månad då änkan fyller 65 år, 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret (90-procentstillägg).

2. för tid före den månad då änkan fyller 66 år, 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret (90-procentstillägg).

16 §

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen.

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen.

Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget. I övrigt ska 14 och 15 §§ tillämpas.

Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon fyllde 66 år, ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om hon hade haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om pensionsrätt till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodoräknats eller minskats, ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om full avgift hade betalats.

101 kap.

6 §

Följande förmåner kan inte ligga till grund för bostadstillägg:

1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade fyller 65 år, 2. änkepension för tid från och med den månad då änkan fyller 65 år, och 3. änkepension till en änka som är född 1945 eller senare på grund av dödsfall efter 2002.	1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade fyller 66 år, 2. änkepension för tid från och med den månad då änkan fyller 66 år, och

102 kap.

16 a §²⁵

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 65 år är reduceringsinkomsten summan av

1. 93 procent av den inkomstgrundade ålderspensionen,
2. garantipension och änkepension,

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 66 år är reduceringsinkomsten summan av

²⁵ Senaste lydelse 2019:651.

3. 93 procent av den pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,

4. inkomst av kapital enligt 7 § 3,

5. del av förmögenhet enligt 7 § 4,

6. 93 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),

7. 93 procent av de delar av den inkomst enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och

8. 93 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17 §.

Inkomst enligt första stycket 6 och 7 ska endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor.

18 §

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år.

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 66 år.

22 §²⁶

Till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 66 år beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 70 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 7 500 kronor för den som är ogift och 3 750 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Lydelse enligt prop. 2021/22:180 Föreslagen lydelse

22 a §²⁷

Från och med den månad en försäkrad fyller 65 år beaktas vid

Från och med den månad en försäkrad fyller 66 år beaktas vid

²⁶ Senaste lydelse 2021:1244.

²⁷ Senaste lydelse 2021:1244.

beräkning av bostadstillägg hela beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift. 1 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 90 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift. Därutöver beaktas 70 procent av bostadskostnaden per månad mellan 5 001 kronor och 7 000 kronor för den som är ogift och mellan 2 501 kronor och 3 500 kronor för den som är gift. Vidare beaktas 50 procent av bostadskostnaden per månad mellan 7 001 kronor och 7 500 kronor för den som är ogift och mellan 3 501 kronor och 3 750 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Ett belopp om 740 kronor för den som är ogift och 370 kronor för den som är gift ska läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första–tredje styckena och 23 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 a §²⁸

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 65 år ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 66 år ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

29 §²⁹

Vid tillämpning av 26 § ska följande inkomster beaktas:

1. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 1 och 2 efter avdrag för den skatte- och avgiftssats som följer av tillämplig skattetabell enligt 55 kap. 6 och 8 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244). Om det för den försäkrade inte kan beslutas någon tillämplig skattetabell ska den skatte- och avgiftssats användas som följer av den skattetabell som skulle ha varit tillämplig om sådant beslut hade kunnat fattas.

2. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 3 efter avdrag med 30 procent.

3. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 4.

4. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 5. När det gäller sådan del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 97 kap. 13 § 1 ska den inkomsten tas upp efter avdrag för de skatter och avgifter som följer av bestämmelserna i 1 och 2 om inkomsten inte hade undantagits från beskattning i Sverige på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal.

²⁸ Senaste lydelse 2019:651.

²⁹ Senaste lydelse 2019:651.

5. Bostadstillägg enligt 21 §.

Från och med den månad en försäkrad fyller 65 år ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

Från och med den månad en försäkrad fyller 66 år ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

103 c kap.

8 §³⁰

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
 2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2023.
 3. Bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § i den nya lydelsen tillämpas dock första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2025.
 4. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023.
 5. Äldre föreskrifter om försäkringstid i 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ gäller fortfarande för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2023.
 6. Äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension gäller fortfarande för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2023.

³⁰ Senaste lydelse 2011:1513.

2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 26 kap. 17, 18, 22 a, 22 b och 25 §§, 27 kap. 36 §, 28 a kap. 7 §, 31 kap. 4 §, 33 kap. 16 och 17 §§, 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§, 41 kap. 5 och 6 §§, 50 kap. 4 §, 51 kap. 8 och 10 §§, 52 kap. 10 §, 56 kap. 3, 4 a, 5 och 8 §§, 58 kap. 11 §, 60 kap. 18, 30, 41 och 52 §§, 62 kap. 12, 13, 15–17, 38 och 44 §§, 67 kap. 4, 8, 11, 13 och 20 b §§, 74 kap. 7 §, 74 a kap. 7, 8 och 12 §§, 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§, 82 kap. 1, 4, 6–8, 14, 16, 20 och 21 §§, 84 kap. 6 och 16 §§, 101 kap. 6 §, 102 kap. 16 a, 18, 22, 22 a, 25 a och 29 §§, 103 c kap. 8 § och rubrikerna närmast före 27 kap. 36 §, 62 kap. 15, 16 och 44 §§ och 67 kap. 11 och 20 b §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 8 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före uppnådd riktålder för pension”,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 19 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter uppnådd riktålder för pension”,

dels att det ska införas en ny paragraf, 67 kap. 20 c §, och närmast före 67 kap. 20 c § en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.1

Föreslagen lydelse

26 kap.

17 §¹

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av

1. sjukpenning,
2. ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning,
3. rehabiliteringsersättning, eller
4. ersättning från arbetsskadeförsäkringen enligt 38–42 kap. som motsvarar ersättning enligt 1–3 eller någon annan jämförbar ekonomisk förmån.

Om det inte finns skäl som talar emot det gäller SGI-skydd också under tid då den försäkrade har ansökt om sådan ersättning som anges i första stycket 1 och väntar på ett slutligt beslut av Försäkringskassan i ärendet.

Första och andra styckena gäller endast för tid före <i>66 års ålder</i> .	Första och andra styckena gäller endast för tid före <i>uppnådd riktålder för pension</i> .
--	---

18 §²

SGI-skydd gäller under högst tre månader i följd för en försäkrad som avbryter sitt förvärvsarbete, oavsett om avsikten är att förvärvsavbrottet ska pågå längre tid.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

Första stycket gäller endast för tid före 66 års ålder.

Första stycket gäller endast för tid före uppnådd riktålder för pension.

22 a §³

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta enligt 41, 43 eller 44 kap., ska den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit från den tidpunkt när sjukersättningen, aktivitetsersättningen eller livräntan enligt 41, 43 eller 44 kap. började lämnas ska den sjukpenninggrundande inkomsten räknas om enligt 31 § för varje helt år som har förflutit.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*, om inte annat anges i 22 b §.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*, om inte annat anges i 22 b §.

22 b §⁴

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade *fyllde 66 år*, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade *uppnådde riktåldern för pension*, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

25 §⁵

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon *fyller 66 år*, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

³ Senaste lydelse 2022:000.

⁴ Senaste lydelse 2022:000.

⁵ Senaste lydelse 2022:000.

27 kap.Sjukpenning efter 66-årsdagen

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon *fyllde 66 år*, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Sjukpenning efter uppnådd riktålder för pension**36 §⁶**

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon *uppnådde riktåldern för pension*, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

28 a kap.**7 §⁷**

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*.

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

31 kap.**4 §⁸**

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*.

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

33 kap.**16 §⁹**

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *fyller 66 år*.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *fyller 66 år*.

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*.

⁶ Senaste lydelse 2022:000.

⁷ Senaste lydelse 2022:000.

⁸ Senaste lydelse 2022:000.

⁹ Senaste lydelse 2022:000.

17 §¹⁰

Försäkringskassan ska senast tre år räknat från ett beslut om sjukersättning göra en uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga. Försäkringskassan ska därefter, så länge den försäkrade har rätt till sjukersättning, minst vart tredje år på nytt följa upp den försäkrades arbetsförmåga.

Om den försäkrade har *fyllt 61 år*, Om den försäkrade har *fem eller färre år kvar tills riktåldern för pension uppnås*, behöver någon uppföljning inte göras.

35 kap.**4 §¹¹**

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon *fyller 65 år* (framtida försäkringstid), och

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med *året före* det år då han eller hon *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension* (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

12 §¹²

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade *fyller 65 år* som framtida försäkringstid.

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet, räknas hela tiden därefter till och med *året före* det år då den försäkrade *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension* som framtida försäkringstid.

13 §¹³

Om den faktiska försäkringstiden motsvarar mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet gäller följande.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med *året före* det år då den

¹⁰ Senaste lydelse 2022:000.

¹¹ Senaste lydelse 2022:000.

¹² Senaste lydelse 2022:000.

¹³ Senaste lydelse 2022:000.

fyller 65 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkrings-tiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

försäkrade *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension*, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkrings-tiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

15 §¹⁴

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon *fyller 65 år*. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med *året före* det år då han eller hon *uppnår den riktålder för pension som gällde när han eller hon fyllde 17 år*. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

41 kap.

5 §¹⁵

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade *fyller 66 år*, om inte något annat anges i 6 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*, om inte något annat anges i 6 §.

6 §¹⁶

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år, om

– skadan inträffar den månad då den försäkrade *fyller 66 år* eller senare, och

– en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas för den försäkrade enligt 25 kap. 3 §.

– skadan inträffar den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* eller senare, och

50 kap.

4 §¹⁷

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som an-

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som an-

¹⁴ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁵ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁶ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁷ Senaste lydelse 2022:000.

ges i 12 §, till följd av att han eller hon före *66 års ålder* har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före *66 års ålder* och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

Det som anges i andra stycket gäller dock inte för ett försäkrat barn som har en förälder som är underhållsskyldig enligt 7 kap. föräldrabalken eller som har en sådan särskilt förordnad vårdnadshavare som avses i 3 § 1.

ges i 12 §, till följd av att han eller hon före *uppnådd riktålder för pension* har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före *uppnådd riktålder för pension* och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

51 kap.

8 §¹⁸

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har *fyllt 66 år* endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har *fyllt 66 år*, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före *66-årsdagen* och därefter blir beviljad.

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har *uppnått riktåldern för pension* endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har *uppnått riktåldern för pension*, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före *den dag när riktåldern för pension uppnås* och därefter blir beviljad.

10 §¹⁹

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har *fyllt 66 år*.

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har *uppnått riktåldern för pension*.

52 kap.

10 §²⁰

Bilstöd enligt 8 § första stycket 1–3 lämnas till

1. en försäkrad som *är under 66 år* och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning

1. en försäkrad som *inte har uppnått riktåldern för pension* och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom

¹⁸ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁹ Senaste lydelse 2022:000.

²⁰ Senaste lydelse 2022:000.

eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som är under 66 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

3. en försäkrad som fyllt 18 år men inte 50 år, och

4. en försäkrad som har barn som inte fyllt 18 år.

Bilstöd lämnas i fall som avses i 3 § till en försäkrad som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som inte har uppnått riktåldern för pension och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

56 kap.

3 §²¹

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 63 år.

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånstid i 66 och 67 kap.

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med *tre år före* den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension.*

4 a §²²

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

5 §²³

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före 66 års ålder.

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före *det att han eller hon uppnår riktåldern för pension.*

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

²¹ Senaste lydelse 2022:000.

²² Senaste lydelse 2022:000.

²³ Senaste lydelse 2022:000.

den månad då den försäkrade *fyller* 66 år.

den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

8 §²⁴

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon *fyller 66 år* och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon *uppnår riktåldern för pension* och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

58 kap.

11 §²⁵

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år *och högst 65 år*. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år *men ännu inte har uppnått riktåldern för pension*. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

När en gällande riktålder ändras ska den nya riktåldern tillämpas första gången vid beräkningen av det inkomstindex som ska gälla två år efter det år riktåldern ändrades.

60 kap.

18 §²⁶

Det pensionsgrundande beloppet för pliktjänstgöring beräknas för de dagar under året som tjänstgöringen har pågått och som den försäkrade har fått dag ersättning för enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Beloppet per dag beräknas som kvoten mellan

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har *fyllt högst 65 år* och

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året *inte har uppnått riktåldern för pension* och

²⁴ Senaste lydelse 2022:000.

²⁵ Senaste lydelse 2022:000.

²⁶ Senaste lydelse 2022:000.

– 365.

Beräkningen av den genomsnittliga summan av samtliga fastställda pensionsgrundande inkomster ska utgå från sådana inkomster som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

30 §²⁷

Pensionsgrundande belopp för barnår får tillgodoräknas en förälder endast om

1. föräldern har varit försäkrad och bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. barnet har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret eller, om barnet inte har levt hela det året, den del av året barnet levt,
3. föräldern har *fyllt högst 65 år* under intjänandeåret, 3. föräldern *inte* har *uppnått riktåldern för pension* under intjänandeåret,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva intjänandeåret, och
5. föräldern under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet.

41 §²⁸

Överlåtelse enligt 40 § får göras endast om mottagaren

1. under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med överlåtaren,
2. stadigvarande sammanbodde med överlåtaren under intjänandeåret,
3. var bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
4. *fyllde högst 65 år* under intjänandeåret, 4. *inte* har *uppnått riktåldern för pension* under intjänandeåret,
5. under minst halva intjänandeåret bodde tillsammans med barnet, och
6. inte enligt 30–36 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

52 §²⁹

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har *fyllt högst 65 år*.

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året *inte* har *uppnått riktåldern för pension*.

Beräkningen av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt första stycket ska avse de pensionsgrundande inkomsterna som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

²⁷ Senaste lydelse 2022:000.

²⁸ Senaste lydelse 2022:000.

²⁹ Senaste lydelse 2022:000.

62 kap.**12 §³⁰**

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha *fyllt 62 år* ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de *fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare* ska fördelas för dödsfallsåret.

Arvsvinster efter personer som avlidit *fem eller fler år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit *fyra eller färre år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* ska fördelas för dödsfallsåret.

Vid fördelningen ska det bortses från kvarlevandes pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter.

13 §³¹

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha *fyllt 62 år*. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit det år de *fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller avlidit senare* fördelas.

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit *fem eller fler år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit *fyra eller färre år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* fördelas.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 62 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men minst fem år före riktåldern för pension

15 §³²

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha *fyllt 62 år*, ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men *minst fem år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*, ska grundas på kvoten mellan

³⁰ Senaste lydelse 2022:000.

³¹ Senaste lydelse 2022:000.

³² Senaste lydelse 2022:000.

– summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och

– summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år.

När pensionsbehållningarna bestäms ska det bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 62 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall fyra eller färre år före riktåldern för pension

16 §³³

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit fyra eller färre år före det år de skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension ska grundas på kvoten mellan

– det beräknade antalet personer som har avlidit det år de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person som beräkningen ska göras för och

– det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder.

17 §³⁴

För en försäkrad som inte har fyllt 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 62 års ålder.

För en försäkrad som inte har uppnått riktåldern för pension ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det fjärde året före det år personen skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 65 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket uppnår riktåldern för pension ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före året före det år personen uppnådde riktåldern för pension.

38 §³⁵

Vid beräkningen av inkomstpension ska hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp enligt 60 kap. för plikt-

³³ Senaste lydelse 2022:000.

³⁴ Senaste lydelse 2022:000.

³⁵ Senaste lydelse 2022:000.

tjänstgöring, studier, eller barnår endast om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon *fyller 71 år*, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det *femte året efter att* han eller hon *uppnår riktåldern för pension*, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Omräkning vid 66 års ålder efter tidigt uttag

Omräkning vid uppnådd riktålder för pension vid tidigt uttag

44 §³⁶

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon *fyllt 66 år*, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon *uppnått riktåldern för pension*, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

67 kap.

4 §³⁷

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 66 år*.

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

8 §³⁸

Vid beräkningen enligt 7 § ska en så stor andel av tiden i hemlandet tillgodoräknas som svarar mot kvoten mellan

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till landet till och med *det kalenderår* då han eller hon *fyllde 65 år* och

– hela tidsrymden från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med det kalenderår då han eller hon *fyllde 65 år*.

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till landet till och med *kalenderåret före det år* då han eller hon *uppnådde riktåldern för pension* och

– hela tidsrymden från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med året före det kalenderår då han eller hon *uppnådde riktåldern för pension*.

³⁶ Senaste lydelse 2022:000.

³⁷ Senaste lydelse 2022:000.

³⁸ Senaste lydelse 2022:000.

Vid beräkningen ska det bortses från tid för vilken den pensionssökande, vid bosättning i Sverige, har rätt till pension från hemlandet.

Tiden mellan 16 och 65 års ålder

Tiden mellan 16 års ålder och året före uppnådd riktålder

11 §³⁹

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 65 år.

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med året före det kalenderår då han eller hon uppnår riktåldern för pension.

13 §⁴⁰

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 66 år hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkrings-tid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon uppnådde riktåldern för pension hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkringstid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid 66 års ålder för den som är född 1958 eller senare

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid riktåldern för pension för den som är född 1958 eller 1959

20 b §⁴¹

Om den försäkrade är född 1958 eller senare och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

Om den försäkrade är född 1958 eller 1959 och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid riktåldern för

³⁹ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁰ Senaste lydelse 2022:000.

⁴¹ Senaste lydelse 2022:000.

pension för den som är född 1960
eller senare

20 c §

Om den försäkrade är född 1960 eller senare och har rätt till inkomstpension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

74 kap.

7 §

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 66 år*.

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

Äldreförsörjningsstöd lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock tidigast från och med ansökningsmånaden.

74 a kap.

7 §

Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 66 år*.

Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

8 §

Det som föreskrivs om allmän ålderspension i 56 kap. i fråga om förmåns-
tid i 4, 5 och 7 §§, ökat uttag i 9 §, återkallelse och minskning av uttag i
10 § och omräkning i 13 § ska även gälla inkomstpensionstillägg.

Inkomstpensionstillägg får läm-
nas utan ansökan från och med den
månad den försäkrade *fyller 66 år*
om den försäkrade fick hel sjuker-
sättning omedelbart före den måna-
den.

Inkomstpensionstillägg får läm-
nas utan ansökan från och med den
månad den försäkrade *uppnår rikt-
åldern för pension* om den försäk-
rade fick hel sjukersättning
omedelbart före den månaden.

12 §

Om den försäkrade har rätt till
inkomstpension eller tilläggspen-
sion ska beräkningsunderlaget all-
tid bestämmas som om inkomst-
pensionen och tilläggspensionen
hade börjat lyftas den kalender-
månad då den försäkrade *fyller 66*
år. Om sådant garantitillägg lämnas

Om den försäkrade har rätt till
inkomstpension eller tilläggspen-
sion ska beräkningsunderlaget all-
tid bestämmas som om inkomst-
pensionen och tilläggspensionen
hade börjat lyftas den kalender-
månad då den försäkrade *uppnår*
riktåldern för pension. Om sådant

som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggs-pension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade *fyllde 66 år* ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggs-pension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggs-pension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade uppnått *riktåldern för pension* ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggs-pension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Vidare ska

– det som föreskrivs om garantipension i fråga om obetalda avgifter i 67 kap. 18 § tillämpas på inkomstpensionstillägg för en försäkrad som är född 1938 eller senare, och

– det som föreskrivs i 66 kap. 7 § och 67 kap. 19 § om garantipension i fråga om överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna tillämpas på inkomstpensionstillägg.

77 kap.

18 §⁴²

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande *fyller 66 år*:

1. omställningspension,
2. garantipension till omställningspension, och
3. änkepension i form av 90-procentstillägg.

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande *uppnår riktåldern för pension*:

81 kap.

4 §⁴³

Garantipension till omställningspension ska beräknas med hänsyn till den försäkringstid som kan tillgodoräknas för den avlidne till och med året före dödsfallet (faktisk försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år* (framtida försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* (framtida försäkringstid).

⁴² Senaste lydelse 2022:000.

⁴³ Senaste lydelse 2022:000.

7 §⁴⁴

Om det för den avlidne inte kan tillgodoräknas försäkringstid med minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet gäller följande.

Den framtida försäkringstiden ska beräknas som produkten av

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha <i>fyllt 65 år</i> ,	– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med <i>året före det år då den avlidne skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension</i> , och
---	--

– kvoten mellan den försäkringstid som kan tillgodoräknas den avlidne från och med det år han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet och fyra femtedelar av hela den faktiska tidsperioden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet.

Vid beräkningen ska försäkringstiden sättas ned till närmaste hela antal månader.

82 kap.**1 §⁴⁵**

I detta kapitel finns inledande bestämmelser i 2 och 3 §§.

Vidare finns bestämmelser om

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1938 eller senare i 4–8 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före <i>66 års ålder</i> i 9–19 §§,	– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före <i>det år då de skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension</i> i 9–19 §§,
--	---

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter <i>66 års ålder</i> i 20 och 21 §§, och	– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter <i>att ha uppnått riktåldern för pension</i> i 20 och 21 §§, och
--	---

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1937 eller tidigare i 22–26 §§.

4 §⁴⁶

Till grund för beräkning av efterlevandepension efter avlidna som var födda 1938 eller senare ska läggas den avlidnes

– faktiska pensionsbehållning, och
– antagna pensionsbehållning.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet
Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet

⁴⁴ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁵ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁶ Senaste lydelse 2022:000.

inträffat före eller efter 66 års ålder. inträffat före eller efter *uppnådda riktålder för pension.*

6 §⁴⁷

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon *fyllt* eller skulle ha *fyllt 66 år* (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon *uppnått* eller skulle ha *uppnått riktåldern för pension* (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Oavsett när dödsfallet inträffar ska den avlidnes pensionsbehållning, beräknad som om något uttag av inkomstpension inte hade gjorts, läggas till grund för beräkningen av faktisk pensionsbehållning.

7 §⁴⁸

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år.*

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension.*

8 §⁴⁹

Efterlevandepensionsunderlaget ska beräknas som kvoten mellan
– summan av faktisk pensionsbehållning och antagen pensionsbehållning och

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade *fyllde 66 år.*

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade *uppnådde riktåldern för pension.*

14 §⁵⁰

En antagen pensionsbehållning ska beräknas för den avlidne enligt 15–19 §§ om

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha *fyllt 66 år*, och

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*, och

⁴⁷ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁸ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁹ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁰ Senaste lydelse 2022:000.

2. pensionsrätt för inkomstpension enligt 61 kap. har fastställts för den avlidne för minst tre av de fem kalenderåren närmast före året för dödsfallet.

16 §⁵¹

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år*.

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*.

20 §⁵²

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne *fyllde 66 år* ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne *fyllde 65 år*.

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne *uppnådde riktåldern för pension* ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med *året före* det år då den avlidne *uppnådde riktåldern för pension*.

21 §⁵³

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne *fyllde 66 år*.

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne *uppnådde riktåldern för pension*.

Från och med årsskiftet därefter ska den faktiska pensionsbehållningen följsamhetsindexeras. Det görs genom att den räknas om i enlighet med 62 kap. 42 och 43 §§ till ingången av det år då dödsfallet inträffade.

84 kap.

6 §⁵⁴

Änkepension till en änka som är född 1945 eller senare lämnas med ett belopp som motsvarar det som skulle ha lämnats till kvinnan om mannen hade avlidit vid utgången av 1989. Änkepensionen ska för år räknat motsvara

1. 40 procent eller, om det efter den avlidne finns barn som har rätt till barnpension efter honom enligt 78 kap., 35 procent av

⁵¹ Senaste lydelse 2022:000.

⁵² Senaste lydelse 2022:000.

⁵³ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁴ Senaste lydelse 2022:000.

- a) hel förtidspension enligt 7 § för den avlidne, eller
- b) tilläggspension i form av ålderspension enligt 7 § för den avlidne, och
2. för tid före den månad då 2. för tid före den månad då
 änkan *fyller 66 år*, 90 procent av änkan *uppnår riktåldern för pen-*
 det prisbasbelopp som gällde för sion, 90 procent av det prisbas-
 dödsfallsåret (90-procentstillägg). belopp som gällde för dödsfallsåret
 (90-procentstillägg).

16 §⁵⁵

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen.

Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon *fyllde 66 år* ska hänsyn tas till den inkomstgrundade ålderspension som skulle ha betalats ut om hon haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon har *uppnått riktåldern för pension* ska hänsyn tas till den inkomstgrundade ålderspension som skulle ha betalats ut om hon haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om pensionsrätt till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodoräknats eller minskats, ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om full avgift hade betalats.

101 kap.

6 §⁵⁶

Följande förmåner kan inte ligga till grund för bostadstillägg:

1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade <i>fyller 66 år</i> ,	1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade <i>uppnår riktåldern för pension</i> ,
2. änkepension för tid från och med den månad då änkan <i>fyller 66 år</i> , och	2. änkepension för tid från och med den månad då änkan <i>uppnår riktåldern för pension</i> , och
3. änkepension till en änka som är född 1945 eller senare på grund av dödsfall efter 2002.	

102 kap.

16 a §⁵⁷

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålders-

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålders-

⁵⁵ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁶ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁷ Senaste lydelse 2022:000.

pension eller motsvarande utländsk förmån, *fyller 66 år* är reduceringsinkomsten summan av

pension eller motsvarande utländsk förmån, *uppnår riktåldern för pension* är reduceringsinkomsten summan av

1. 93 procent av den inkomstgrundade ålderspensionen,
2. garantipension och änkepension,
3. 93 procent av den pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,
4. inkomst av kapital enligt 7 § 3,
5. del av förmögenhet enligt 7 § 4,
6. 93 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),
7. 93 procent av de delar av den inkomst enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och
8. 93 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17 §.

Inkomst enligt första stycket 6 och 7 ska endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor.

18 §⁵⁸

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade *fyller 66 år*.

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

22 §⁵⁹

Till och med månaden före den månad då den försäkrade *fyller 66 år* beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Till och med månaden före den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 70 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 7 500 kronor för den som är ogift och 3 750 kronor för den som är gift.

⁵⁸ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁹ Senaste lydelse 2022:000.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

22 a §⁶⁰

Från och med den månad en försäkrad *fyller 66* år beaktas vid beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift.

Från och med den månad en försäkrad *uppnår riktåldern för pension* beaktas vid beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 90 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift. Därutöver beaktas 70 procent av bostadskostnaden per månad mellan 5 001 kronor och 7 000 kronor för den som är ogift och mellan 2 501 kronor och 3 500 kronor för den som är gift. Vidare beaktas 50 procent av bostadskostnaden per månad mellan 7 001 kronor och 7 500 kronor för den som är ogift och mellan 3 501 kronor och 3 750 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Ett belopp om 740 kronor för den som är ogift och 370 kronor för den som är gift ska läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första–tredje styckena och 23 §.

25 a §⁶¹

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, *fyller 66* år ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, *uppnår riktåldern för pension* ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

29 §⁶²

Vid tillämpning av 26 § ska följande inkomster beaktas:

1. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 1 och 2 efter avdrag för den skatte- och avgiftssats som följer av tillämplig skattetablell enligt 55 kap. 6 och 8 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244). Om det för den försäkrade inte kan beslutas någon tillämplig skattetablell ska den skatte- och avgiftssats användas som följer av den skattetablell som skulle ha varit tillämplig om sådant beslut hade kunnat fattas.

2. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 3 efter avdrag med 30 procent.

⁶⁰ Senaste lydelse 2022:000.

⁶¹ Senaste lydelse 2022:000.

⁶² Senaste lydelse 2022:000.

3. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 4.

4. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 5. När det gäller sådan del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 97 kap. 13 § 1 ska den inkomsten tas upp efter avdrag för de skatter och avgifter som följer av bestämmelserna i 1 och 2 om inkomsten inte hade undantagits från beskattning i Sverige på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal.

5. Bostadstillägg enligt 21 §.

Från och med den månad en försäkrad *fyller 66 år* ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

Från och med den månad en försäkrad *uppnår riktåldern för pension* ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

103 c kap.

8 §⁶³

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*.

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2026.

3. Bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § i den nya lydelsen tillämpas dock första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2028.

4. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026.

5. Äldre föreskrifter om försäkringstid i 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ gäller fortfarande för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2026.

6. Äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension gäller fortfarande för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2026.

⁶³ Senaste lydelse 2022:000.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 9 b § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 b §¹

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller
2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år.

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 66 år, eller
2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 66-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2000:1030.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 9 b § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.3

Föreslagen lydelse

9 b §¹

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har *fyllt 66 år* endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har *fyllt 66 år*, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före *66-årsdagen* och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har *fyllt 66 år*.

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har *uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har *uppnått riktåldern för pension*, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före *den dag när riktåldern för pension uppnås* och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har *uppnått riktåldern för pension*.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Ersättning lämnas under längst 300 dagar (ersättningsperiod). Till en sökande som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år lämnas dock ersättning under längst 450 dagar.

När det bestäms hur många dagar av ersättningsperioden som har förbrukats ska dag då den sökande fått aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program jämföras med ersättningsdag enligt denna lag. Dagar före den 1 oktober 2007 beaktas inte.

Om den sökande omedelbart före inträdet i en arbetslöshetskassa har fått ersättning från en annan arbetslöshetskassa, räknas ersättningsdagar i den andra kassan in i ersättningsperioden.

Rätten till dagpenning upphör vid månadskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 65 år.	Rätten till dagpenning upphör vid månadskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 66 år.
---	---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2012:413.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.5

Föreslagen lydelse

22 §¹

Ersättning lämnas under längst 300 dagar (ersättningsperiod). Till en sökande som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år lämnas dock ersättning under längst 450 dagar.

När det bestäms hur många dagar av ersättningsperioden som har förbrukats ska dag då den sökande fått aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program jämföras med ersättningsdag enligt denna lag. Dagar före den 1 oktober 2007 beaktas inte.

Om den sökande omedelbart före inträdet i en arbetslöshetskassa har fått ersättning från en annan arbetslöshetskassa, räknas ersättningsdagar i den andra kassan in i ersättningsperioden.

Rätten till dagpenning upphör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 66 år.

Rätten till dagpenning upphör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att 34 och 36 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §¹

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvat arbetat och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetat har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa har dock inte rätt att bli medlem.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 66 år.

36 §

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen fyller 65 år.

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen fyller 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2018:108.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att 34 och 36 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.7

Föreslagen lydelse

34 §¹

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvsarbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa har dock inte rätt att bli medlem.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 66 år.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

36 §²

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen fyller 66 år.

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

9 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 36 § och 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

36 §²

Debiterade egenavgifter ska dras av till den del de avser inkomster i inkomstslaget tjänst. Om avgifterna sätts ned, ska motsvarande belopp tas upp i inkomstslaget det beskattningsår då debiteringen ändras.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 65 år eller då inte fyllt 65 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 66 år eller då inte fyllt 66 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Underlaget utgörs av sådana intäkter i inkomstslaget tjänst som enligt 59 kap. 14 och 20 §§ socialförsäkringsbalken är inkomst av annat förvärvsarbete, minskade med andra kostnader som ska dras av från dessa intäkter än sådant avdrag som avses i andra stycket och med sjuk- och rehabiliteringspenning och liknande ersättningar som avses i 59 kap. 14 § 4 samma balk.

Nuvarande lydelse

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2012:90.

Fastställd förvärvsinkomstSärskilt belopp

överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

*Föreslagen lydelse***63 kap.
3 a §³**

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp

³ Senaste lydelse 2021:1160.

överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2022.

10 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 36 § och 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.9

Föreslagen lydelse

12 kap.

36 §²

Debiterade egenavgifter ska dras av till den del de avser inkomster i inkomstslaget tjänst. Om avgifterna sätts ned, ska motsvarande belopp tas upp i inkomstslaget det beskattningsår då debiteringen ändras.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 66 år eller då inte fyllt 66 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 67 år eller då inte fyllt 67 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Underlaget utgörs av sådana intäkter i inkomstslaget tjänst som enligt 59 kap. 14 och 20 §§ socialförsäkringsbalken är inkomst av annat förvärvsarbete, minskade med andra kostnader som ska dras av från dessa intäkter än sådant avdrag som avses i andra stycket och med sjuk- och rehabiliteringspenning och liknande ersättningar som avses i 59 kap. 14 § 4 samma balk.

Lydelse enligt lagförslag 2.9

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2022:000.

Fastställd förvärvsinkomstSärskilt belopp

överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

*Föreslagen lydelse***63 kap.****3 a §**

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 67 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

överstiger 12,8 men inte 13,54 1,32 prisbasbelopp
prisbasbelopp

överstiger 13,54 men inte 36,54 2,097 prisbasbelopp minskat med
prisbasbelopp 5,74 procent av den fastställda för-
värvsinkomsten

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2025.

11 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 27 §, 3 kap. 15 och 18 §§ och rubrikerna närmast före 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 65 år

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

27 §

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år *skall* bara ålderspensionsavgiften betalas.

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år *ska* bara ålderspensionsavgiften betalas.

3 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 65 år

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

15 §¹

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 65 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 66 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

18 §²

Vid beräkning av egenavgifter ska avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 13 §.

Första stycket gäller bara

1. till den del avgiftsunderlaget utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet,

2. om den del av avgiftsunderlaget som utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet överstiger 40 000 kronor, och

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 65 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 66 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

¹ Senaste lydelse 2011:1257.

² Senaste lydelse 2015:474.

2. Bestämmelsen i 2 kap. 27 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ersättning som betalas efter den 31 december 2022.

3. Bestämmelsen i 3 kap. 15 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2022. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2022 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

4. Bestämmelsen i 3 kap. 18 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2022.

12 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 27 §, 3 kap. 15 och 18 §§ och rubrikerna närmast före 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.11

Föreslagen lydelse

2 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

Avgifter för personer som har fyllt 67 år

27 §¹

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 67 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.

3 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

Avgifter för personer som har fyllt 67 år

15 §²

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 66 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 67 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

18 §³

Vid beräkning av egenavgifter ska avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 13 §.

Första stycket gäller bara

1. till den del avgiftsunderlaget utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet,

2. om den del av avgiftsunderlaget som utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet överstiger 40 000 kronor, och

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 66 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 67 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Bestämmelsen i 2 kap. 27 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ersättning som betalas efter den 31 december 2025.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

³ Senaste lydelse 2022:000.

3. Bestämmelsen i 3 kap. 15 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2025. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2025 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

4. Bestämmelsen i 3 kap. 18 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2025.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 68 år.

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 69 år.

Med servicetjänster avses tjänster som är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 68 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2019:650.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 23, 30 och 32 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

23 §

För en änka som avses i 21 § krävs för rätt till 90-procentstillägg enligt 83 kap. 2 § 2 socialförsäkringsbalken att hon hade rätt till sådant tillägg för december 2010.

Om änkepension, som dragits in på grund av att änkan ingått ett nytt äktenskap, ska börja betalas ut på nytt sedan detta upplösts ska änkan anses ha haft rätt till 90-procentstillägg för december 2010, om hon inte fått tillägget enbart på grund av det nya äktenskapet.

En änka som avses i 21 § och som har fyllt 65 år har inte rätt till 90-procentstillägg.

En änka som avses i 21 § och som har fyllt 66 år har inte rätt till 90-procentstillägg.

30 §

Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före 1990, ska änkan för tid efter 2002 ha rätt till garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 15, 18, 19 och 33–46 §§.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 65 år rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 66 år rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

32 §

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 65 år rätt till garantipension till änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 66 år rätt till garantipension till änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

1. har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, som vid makens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan, eller

2. vid makens död hade fyllt 36 år och varit gift med den avlidne i minst fem år.

Om villkoret i första stycket 1 inte längre är uppfyllt, upphör rätten till garantipension till änkepension enligt den punkten. Vid bedömningen av rätten till garantipension enligt första stycket 2 ska det i så fall anses som om mannen avlidit då rätten till pension enligt första stycket 1 upphörde och som om äktenskapet varat till den tidpunkten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 23, 30 och 32 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.14

Föreslagen lydelse

7 kap.

23 §¹

För en änka som avses i 21 § krävs för rätt till 90-procentstillägg enligt 83 kap. 2 § 2 socialförsäkringsbalken att hon hade rätt till sådant tillägg för december 2010.

Om änkepension, som dragits in på grund av att änkan ingått ett nytt äktenskap, ska börja betalas ut på nytt sedan detta upplösts ska änkan anses ha haft rätt till 90-procentstillägg för december 2010, om hon inte fått tillägget enbart på grund av det nya äktenskapet.

En änka som avses i 21 § och som har *fyllt 66 år* har inte rätt till 90-procentstillägg.

En änka som avses i 21 § och som har *uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* har inte rätt till 90-procentstillägg.

30 §²

Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före 1990, ska änkan för tid efter 2002 ha rätt till garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 15, 18, 19 och 33–46 §§.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *fyller 66 år* rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

32 §³

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *fyller 66 år* rätt till garantipension till änkepen-

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap.*

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

³ Senaste lydelse 2022:000.

sion, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

*10 a–10 d §§ socialförsäkringsbal-
ken* rätt till garantipension till änke-
pension, om hon hade rätt till sådan
pension för december 2010 eller
skulle ha haft rätt till sådan pension
om hon då hade varit bosatt i
Sverige och

1. har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, som vid makens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan, eller

2. vid makens död hade fyllt 36 år och varit gift med den avlidne i minst fem år.

Om villkoret i första stycket 1 inte längre är uppfyllt, upphör rätten till garantipension till änkepension enligt den punkten. Vid bedömningen av rätten till garantipension enligt första stycket 2 ska det i så fall anses som om mannen avlidit då rätten till pension enligt första stycket 1 upphörde och som om äktenskapet varat till den tidpunkten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 a och 2 §§ lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

2 §²

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av stycket utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2017:596.

² Senaste lydelse 2018:70.

17 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 a och 2 §§ lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.16

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 §²

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),
2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,
3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,
4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,
5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,
6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,
7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller
8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

18 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

2 §

Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har

1. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har ett uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

19 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.18

Föreslagen lydelse

1 §¹

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

2 §²

Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har

1. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har ett uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.